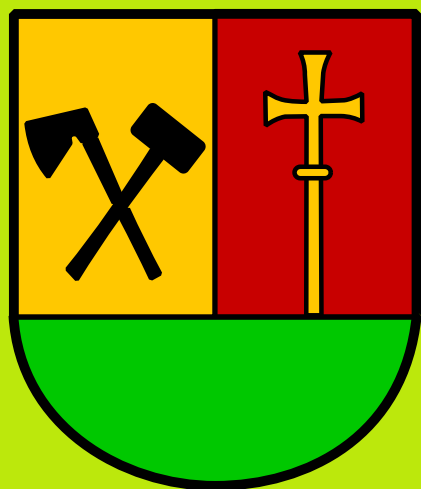

1267-2017

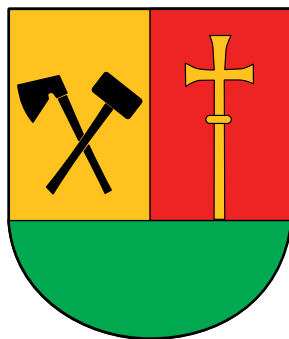
750
let

TATENICE
TATENITZ

OBEC TATENICE - WWW.TATENICE.CZ

750 let
obce
Tatenice

*Těm, kteří již odešli, těm, kteří jsou zde,
těm, kteří teprve přijdou.*

Tatenice se připomíná už roku 1267. Tehdy byl majitelem vsi a tvrze Boreš z Rýzmburku. Ten založil nedaleký klášter bratří poustevnického řádu sv. Augustina – Mariina Koruna (Mariakron). Boreš daroval klášteru půl Tatenice. Ale o tom až později.

Neoficiálně vstupuje Tatenice do dějin l. p. 1065. V tomto roce snad jistý vladyka ze Žipotína věnoval obec Tatenice nově zřízenému klášteru Hradisko u Olomouce. A tak to všechno začalo... Dlouhá a zajímavá historie, o níž se můžete dočíst v kronice obce.

A jak vypadá vesnice dnes? Domy různého stáří i velikosti. Ty nejstarší byly postaveny původním německým obyvatelstvem (mezi ně patří např. statky, které utváří uzavřený čtverec, typický znak oblasti Hřebečska).

Původ názvu obce

V nejstarších listinách je obec nazývána Tetnitz (1267 a 1360), Detinz (1350) a Tatenicze (1664). Název Tatenice nabízí několik možností výkladu svého původu:

1. Odvozen příponou –ice k osobnímu jménu Taten, to je domácí podoba s příponou -en:

- A. od staročeského osobního jména TATB = zloděj, což je vzhledem k umístění obce u obchodní stezky v hlubokých hraničních lesích s kopcovitým terénem i pravděpodobné
- B. od staročeského osobního jména TAT = otec

2. Odvozen z německého TETNITZ s českou příponou –ice

Vznik obce

Německá pověst nám vypráví o založení naší obce. Kolem roku 1000 osídlili horníci z dolního Francka-Bavorska takzvaný Tatzengraben (die Tatze = tlapa, der Graben = příkop), a tak založili obec Tatenice. Při jejich příchodu byla krajina ještě zalesněna. V mokré, močálovité půdě byly na-

lezeny stopy medvědíh tlap, a snad proto nazvali osídlenci místo, kde se usadili, „Tatzengraben“. Z tohoto původního pojmenování vzniklo časem „Täzend“, později pak „Tetnitz“ a konečně „Tattenitz“.

Nyní je český název „Tatenice“ používán v jednotném čísle – „v Tatenici“.

Historie

Počátky osídlení

Královský hraniční les nebyl přístupný pro osídlence. Jen úzké obchodní cesty, dědictví slovanského osídlení, se směly používat. Nálezy římských mincí a germánských hrobů poukazují na důležitou Trstěnickou obchodní cestu, která vedla z Olomouce přes Jevíčko, Hradec nad Svitavou a Litomyšl do Prahy. Další obchodní stezka vedla údolím Sázavy k horní Moravě.

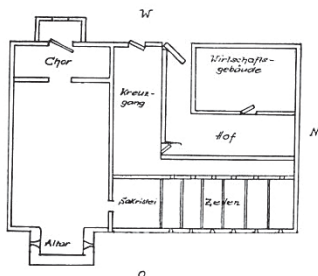
První zmínky o obci jsou pravděpodobně z roku 1065, kdy jistý vladyka ze Žipotína věnoval obce Tatenice a Sifelsdorf nově zřízenému klášteru Hradiště u Olomouce pro potřeby tamních benediktinů. Jak dlouho majetkem kláštera zůstal, se nedá pevně stanovit. V roce 1267 věnoval Boreš z Rýzmburku (Borso Ambors von Riesenburg, komoří krále Přemysla Otakara II., pán nad Moravskou Třebovou) polovinu Tatenice, tj. 24 lánů, takzvanou „Mniší stranu“ včetně všech práv a možností soudních rozhodnutí, mimo vražd, krádeží a zrušení manželství, poustevnickému augustiniánskému klášteru Koruna Panny Marie (Mariakron). Druhá polovina Tatenice patřila hoštejskému panství. Roku 1281 měla již obec zákupní rychtu.

Přináležitost ke klášteru byla pro občany Tatenice k dobru, protože když Boreš z Rýzmburku v roce 1277 zemřel a jeho strýc Bedřich ze Schönburku převzal poručnictví nad jeho dětmi, podřízeným kláštera v roce 1282 zrušil robotu. V Tatenici stála tvrz, na jejímž místě byl později vybudován zámek.

Rozvoj obce ve 14. století

Na základě biskupské listiny ze dne 5. února 1350 je Tatenice v této době církevní obec. K tatenické farnosti patřily obce Lubník (Ludwigsdorf), Strážná (Schönwald), Cotkytle (Zottkytel), Štíty (Schilperk), Rapotín a Krasíkov (Budigsdorf). Dále listina udává přechod 30 farností (mezi nimi i Tatenice) z děkanství šumperského do nového biskupství Litomyšl, kterému podléhala asi 100 let.

Dne 6. 1. 1335 byla na hradě Hoštejn Jaroslavem ze Šternberka potvrzena privilegia dědičnému rychtáři. V Tatenici bylo zavedeno německé správní právo. Usedlíci museli platit daně, ale jinak požívali osobní svobody a mohli se volně stěhovat. Ve 14. století byla rozlišována Malá a Velká Tatenice. Malá se rozkládala na jih od kostela, neměla robotu, ale platila klášteru daně a spadala pod klášterní soud s výjimkou těžkého provinění. Dolní část Tatenice s 24 lány patřila klášteru Koruna přibližně 200 let. Velká Tatenice tvořila zvláštní statek se dvorem a tvrzí. Byla více zatížená, platila daň a podléhala gruntovnímu pánu.

Nejstarší augustiniánský klášter na Moravě, latinsky zvaný Corona S. Mariae nebo prostě S. Corona (Koruna), založený roku 1267 zakladatelem Borešem z Rýzmburka. Klášter zanikl kolem roku 1550 – viz obr.

Neklidné 15. století

Za husitských bouří Tatenice mnoho vytrpěla, jak ostatně vyplývalo z její důležité strategické polohy v údolí Moravské Sázavy na cestě z Čech na Moravu. Husité zpustošili roku 1421 klášter i vesnice, které klášteru patřily. Zabíjeli obyvatele, podpalovali jejich příbytky.

Ves často měnila majitele: 1298–1418 Šternberkové, 1418–1446 pání z Rýzmburka, 1453–1478 Tunklové, roku 1481 přešla Tatenice do majetku Jana Dalčického ze Štítů.

Hluboký mravní úpadek, bezpráví a pustošení jako následky husitských válek, to vše tížilo obyvatelstvo. Ze zpráv, které se nám dochovaly, je jasně vidět, že vládl chaos a právo silnějšího.

Tatenice 16. století

Po obou stranách potoka vyrostla selská stavení pokrytá došky. Za nimi byla pole, která se táhla až k hranici vesnické role, ale jen nejúrodnější pole byla obdělána. Za těmito poli byla ta, která se obdělávala jen jednou za několik let, jinak se využívala jako pastviny. Pak následovaly louky a lesy.

Lidé byli od pánů vykořisťováni robotou a vysokými úroky. Rolníci nebyli schopni vypěstovat na svých polích pro své rodiny dostatek obilí vzhledem k nedokonalým strojům a způsobu obdělávání polí.

Roku 1517 prodali držitelé Šilperka bratři Beneš a Vaněk z Koněpas tvrz a ves Tatenice majiteli zábřežského panství Ladislavu z Boskovic.

Podle berního rejstříku z roku 1516 měla Tatenice 37 usedlých. Jména fojta (dědičného vesnického rychtáře) Nykla a konšela Bartoše ukazují na národnostně smíšený charakter obce. Tehdy byla Tatenice největší a nejbohatší vesnicí šilperského statku (dnes Štítý) a předčila po obou stránkách vlastní sídlo panství. Do roku 1585 se počet usedlých zvýšil na 52, tehdy již vesměs Němců.

Nástup protestantství za pánů z Boskovic

Ladislav z Boskovic byl sice protestant, ale poddaným nechal náboženskou svobodu. Byl ozdobou svého rodu. Na svých cestách po Itálii, Francii a Německu získal výjimečně vysoké vzdělání. Byl významným humanistou, milovníkem umění a češtiny. Zemřel však již v roce 1520.

Jeho syn Kryštof a pravnuk Václav byli netolerantními pány. Nutili poddané vyznávat Lutherovo učení, jinak je vykazovali z panství. Domy vyprázdněné po katolících obsazovali protestanté z jiných krajů, převážně z poněmčeného Slezska a Kladska.

Od roku 1569 byl Jan z Boskovic, druhý Ladislavův pravnuk, jediným majitelem panství zábřežského a moravskotřebovského. Miloval umění a byl všeobecně vážen, ale žil v knížecím přepychu, čímž se dostal do dluhů a musel dát už v roce 1585 Tatenici i statek do zástavy Zikmundu

Schweinischovi (Švejnochu) ze Schweinhausu. Ten vlastnil Tatenici do roku 1597. Jan z Boskovic zemřel v roce 1589 a zanechal svůj majetek synovci Ladislavu Velenovi ze Žerotína.

Ladislav Velen ze Žerotína

Narodil se 7. 12. 1579 Janu ze Žerotína na Břeclavi a jeho ženě Kunhutě, dceři Ladislava Vlena z Boskovic. Po brzké smrti rodičů zdědil rozsáhlý, avšak značně zadlužený majetek. Po ukončení studií na univerzitách v Basileji, Ženevě a Štrasburku se stal aktivním členem Jednoty bratrské. Brzy se zbavil dluhů a svůj majetek zvětšoval. Patřil mezi nejbohatší moravské šlechtice.

Po roce 1600 přikoupil Tatenici k moravskotřebovskému panství. Po- zval do Moravské Třebové mnoho umělců a učenců, takže Třebová byla nazývaná „Moravskými Athénami“. Krátce po plnoletosti roku 1602 osvobodil rychtáře v obcích, které patřily pod Zábřeh, mezi nimi i Tatenice, od povinnosti přistavit vyzbrojeného koně včetně pacholka v případě povstání nebo války. Zrušil robotu na svých statcích, a osvobodil tak sedláky. V roce 1618 vypukla třicetiletá válka a přinesla s sebou pád Žerotínů, bídu zemi i lidu. Patřil k předním vůdcům stavovského povstání. Dne 7. 8. 1619 byl jmenován moravským zemským hejtmanem. V únoru 1620 uvítal v Brně nového českého krále Fridricha Falckého, který jej jmenoval svým radou, komorníkem, a dokonce si ho vybral za kmotra pro svého syna. Po bitvě na Bílé hoře mu byl veškerý majetek zkonfiskován. V nepřítomnosti byl odsouzen k trestu smrti a alespoň jeho jméno bylo přibito na šibenici. Nepozorovaně uprchl za hranice, ale i v emigraci se zapojil do aktivního odporu proti Habsburkům. Jeho zabavený majetek získali Lichtenštejnové. V roce 1621 se jako člen generálního štábu Jana Jiřího Krnovského zúčastnil úspěšného vojenského tažení na Opavu, která byla v držení Karla z Lichtenštejna. Nechyběl ani v posledním dějství třicetileté války, v tzv. švédské válce, kdy v květnu 1634 převzal vrchní velení nad švédskými posádkami ve Slezsku. Po přechodné porážce Švédů se Ladislav Velen uchýlil do ústraní v polském Poznaňsku, kde zřejmě 3. 4. 1638 zemřel.

První manželkou Ladislava Veleny byla Bohunka z Kunovic, jejíž erb je společně s Velenovým vytesán nad vstupním portálem tatenického zámečku. Po její smrti se oženil s Alžbětou, neteří Jindřicha Matyáše Thurana. Potřetí se oženil v emigraci s vdovou po Petrovi ze Švamberka.

Třicetiletá válka

Po vypuknutí třicetileté války byla země soustavně bídačená. Vlastní i nepřátelská vojska ji plenila a zapalovala. Byla opět zavedena robota. Zvláště hrozný byl údajně rok 1623, kdy náš kraj trpěl pod vládou Valachů a Kozáků. Nelidské hrůzy páchal hlavně pluk Colloredo Walloni, když v roce 1627 táhl z Prahy přes Slezsko, jak popisuje Wallenstein. Například plačícím dětem sypali vojáci střelný prach do úst a pak ho zapálili. I v roce 1633 přešly vojenské oddíly a Tatenice nebyla ušetřena utrpení. Ruku v ruce s touto hroznou válkou se násilí dopouštělo i obyvatelstvo. Krádeže a loupeže byly na denním pořádku. Císařské a švédské pluky se střídaly do konce války. Švédové odešli z Moravy až v roce 1651. V této době mnoho obyvatel opustilo svoje obydlí a hospodářství. Po skončení války zůstala v kraji i v Tatenici necelá polovina z původního počtu obyvatel.

Zaniklé obce

HADOVEC – připomíná se při zboží tatenickém v letech 1412–1418. Zanikl v údolí západně od řeky Březné u Drozdovské pily, kde se dodnes zachovalo místní jméno „V hadovém dole“.

ORLÍKOV – ves stávala u Tatenice. Roku 1481 ji přenechal Albrecht starší ze Šternberka pánu z Dalčic. Při vkladu roku 1517 byla už ves pustá.

SUDINA – ves stávala v tatenickém lese Richtervald, její pozemky sahaly na jih až po řeku Sázavu. Jméno Sudina pochází od slovesa súditi (richten), odtud pak německý název vsi Zudendorf a název přílehlého lesa Zásudmov (za Sudinou).

Protireformace

Po vyhnání Velena ze Žerotína si jeho statky přisvojil císař. V roce 1622 Karel z Lichtenštejna, který věrně stál při Ferdinandu II., získal koupí od císaře v léno panství Moravskou Třebovou a Zábřeh spolu se statkem šilperským. Musel se ale zavázat, že převezme tyto statky ve stavu, v jakém byly právě opuštěny, a také že provede v těchto oblastech protireformaci a že zde budou ustanoveni jen katoličtí kněží. Již v roce 1623 byla císařem organizována rekatolizace na Moravě a byli vyhnáni protestanti ze země. Roku 1628 převzal správu Karel Eusebius Lichtenštejn, který přičlenil Tatenici k zábřežskému panství, jehož součástí zůstala obec až do roku 1848.

V průběhu třicetileté války nebyla protireformace snadná. Například farář ze Zábřehu sděluje konsistoři v Olomouci v roce 1623, že kostel v Tatenici byl protestanty vyloupen a zpusťšen tak, že nebylo možné rozpoznat ani zasvěcení. Pan farář převzal po třiceti letech farní území a právě zde v roce 1632 zjistil, že z 224 osob bylo u zpovědi pouze 31 lidí.

Přesto se však protireformace prosazovala. Z historie města Šumperka se dozvídáme, jak přísné podmínky měla reformace, kterou Karel z Lichtenštejna určil:

- po jídání masa v postní dny zapovězeno a trestné
- odevzdat knihy kacířského obsahu, jejich držení je trestáno čtrnácti dny vězení (nejstarší tatenická kniha o kupních smlouvách byla vázána do pergamenu ze staré bible luteránské)
- kontrola docházky do kostela
- při třetím zvonění na mše svaté je každý jednotlivec, kdekoli by se nacházel, povinen pokleknout a pokřížovat se, jinak by ho stihl trest
- po dobu mše se nesmí v hostinství čepovat pod trestem vyhoštění a ztráty jmění
- kdo se nezpovídá, musí se do šesti týdnů vystěhovat, jinak bude zabaven jeho majetek
- kdo se zúčastní kacířské bohoslužby, bude potrestán ztrátou ruky, jazyka a všeho majetku
- poručník, který dá svěřence do výchovy kacíři, pyká za to ztrátou třetiny svého jmění

Roku 1640 dostává Tatenice svého faráře, Michaela Jeltsche z Liebenthalu. S jeho příchodem se vše vrací do normálu.

Roku 1640 byla založena v Tatenici „Schola Katholika“.

Roku 1641 zavádí farář v Tatenici křestní matriky.

Farář Jeltsche musel již v roce 1646 uprchnout z Tatenice pro svoje nemravné chování a Tatenice zůstala až do roku 1707 bez faráře.

V té době měli novověrci z Tatenice a ze Starého Města faráře Jiřího Franze Seelingera. Jeho následovník Paulus Bernardus Christely ze Svitav restituoval desátek pro tatenickou farnost a podal v roce 1664 první žádost o stavbu kostela.

Robota

Po bitvě na Bílé hoře nastalo značné zotřetí roboty. Pro stát místo daní byla zavedena veřejná robota, pro vrchnost soukromá robota.

Do Čech, na Moravu a do Slezska přišla robota z Německa. V 15. a 16. století se robotovalo jen několik málo dnů v roce. Délka roboty byla přísně vymezena. Počet robotných dní se výrazně zvýšil v 17. století po bitvě na Bílé hoře. Pracovalo se 100–150 dnů v roce, bez přihlídnutí k tomu, zda člověk robotu plnit vůbec může. U některých pánů se vyžadovala robota celý týden, dokonce i v sobotu a neděli.

Na počátku třicetileté války bylo zavedeno mnoho hospodářských změn:

1. Peněžní platba – provoz a činnost vrchnostenských kanceláří šly na konto sedláků. Z každého prodeje nebo nákupu musel dotyčný zaplatit část úředníkům a vrchnosti. Za každého sirotka, vdovu nebo mrzáka musela obec zaplatit vrchnosti ročně určitý obnos.

2. Obecní pastviny – na obecním pozemku se pásala pouze stáda vrchnostenská, selský dobytek se zde pást nesměl.

3. Sedláci museli odebírat výrobky výhradně ze zařízení vrchnosti.

4. Desátky z posnopných (mandelného) se mění na desátky z pytle, tedy se nevyměřuje z počtu snopů na poli, ale podle množství vymláčeného obilí.

Život sedláků v době nevolnictví

Ze svobodného sedláka se v průběhu 17. století stal poslušný poddáný, kterým panstvo disponovalo podle vlastní vůle. Ačkoli v původních spisech bylo přesně stanoveno, kolik dnů a které musel sedlák robotovat, panští úředníci přidávali poddaným stále více povinností a zátěže.

V letech 1667–1670 docházelo k prvním stížnostem. Ačkoli byly vyřizovány slušným způsobem, ve skutečnosti na ně nebyl brán zřetel.

Selská práva v 17. století

Sedlákům se nejen vnucovala roboty, ale také se jim odebírala stará selská práva a jejich svoboda. Schůze představitelů obce bývala ve velké místnosti rychty. Pro příklad uveďme rozhodnutí o trestu za hraniční přestupek:

„Aby nikdo nepřenášel nebo neničil hraniční kameny, lopatou, krumpáčem nebo jinými nástroji, je vydáno nařízení, že bude-li někdo přistižen nebo udán, bude postaven až po krk do jámy a přes něj se tříkrát přejeďte pluhem se čtyřmi koňmi. Zůstane-li naživu nebo přečká-li trest, bude osvobozen. Bude-li zasažen nebo zraněn, bude podle rady moudrých odsouzen.“

Mor v Tatenici

V letech 1707–1709 vypukl strašlivý hladomor, takže lidé pojídali i trávu. Mnoho lidí umíralo následkem tyfu. V roce 1714 napadl Tatenici mor. Z počátku nebylo zřejmé, o jakou nemoc se jedná. Až po hlášení vrchnosti, která přivolala lékaře a ustanovila lékařskou komisi, byla nemoc identifikována. Ihned byly určeny čtyři domy jako lazaret a po ukončení moru byly spáleny. Spodní konec obce, kde mor řádil nejvíce, byl pečlivě uzavřen. Po dobu moru se nesmělo nosit modře zbarvené šatstvo,

protože se věřilo, že modrá barva váže morovou nákazu. Byl-li farář povolán k nakaženému, byla před ním nesena hořící pochodeň, aby oheň strávil morový pach. Nemocného vynesli na volné místo, kde nyní stojí socha sv. Rocha, a farář mu pod širým nebem podal pomocí dlouhé vidlice svatou hostii.

Pacholci, kteří odváželi mrtvolky nebo byli ve styku s nemocnými, museli denně užívat alkohol. Také obyvatelstvo se bránilo různými domácími prostředky. Pomáhali si kouřením i jinak. Nedbali hladu ani žízně a nosili v ústech stále různé koření jako skořici, cibuli, česnek nebo jalovcové kuličky. Někteří užívali asfalt a různé kolomazi v domnění, že užívají znamenitý prostředek proti moru. Od vrchnosti bylo nařízeno, že denně musely znít zvony ve čtyři ráno a v osm hodin večer. V Tatenici zemřelo 56 osob. Jako dík za konec epidemie nechala obec postavit sochu sv. Rocha na hranici, kam až mor dosahoval. První socha sv. Rocha byla zničena pádem lípy při jedné bouři v roce 1804. Hlava této sochy byla později nalezena a je zazděna pod vchodem domu č. 19. V roce 1805 byla vztyčena nová socha – viz obr.

Roku 1707 byla tatenická farnost znovu obnovena a dostala vlastního faráře. Roku 1716 začal farář Ehrlich se stavbou nového kostela.

Válečné útrapy 18. století

Zábřežsko bylo těžce dotčeno první slezskou válkou. Roku 1744 vpadl Fridrich Pruský do Čech, byl však vytlačen do Slezska. Přitom vtrhl oddíl pruského vojska do Moravské Třebové a město zpustošil, přestože dostal výpalné. Dále pokračoval přes Staré Město, Třebarov, Krasíkov a Tatenici. Pruské vojsko pod vedením habsburského majora Hanse Schütze vyplenilo všechny tyto obce.

Podobné útrapy provázely kraj za sedmileté prusko-rakouské války, zejména v roce 1758. Přesto se obec rozrůstala. Roku 1771 měla Tatenice 901 obyvatel německé národnosti, roku 1793 již 154 domů s 1125 obyvateli, asi 300 hektary polností a 150 hektary lesa.

Majitelé obce Tatenice

1. Boreš z Rýzmburka	1267
2. Bohuslav z Rýzmburka	1276
3. Bedřich ze Šumberka	1282
4. Jaroslav ze Šternberka	1298
5. Zdeněk ze Šternberka	1360
6. Albrecht ze Šternberka	1412
7. Vilém z Rýzmburka	1418
8. Půta ze Sovince	1446
9. Jan Tunkl z Brníčka	1453
10. Hroch z Přeboz	1464
11. Albrecht ze Šternberka	1480
12. Jan z Dalčic ze Štítů	1481
13. Alois Krčma z Koněpas	1515
14. Beneš z Koněpas	1517
15. Ladislav z Boskovic	1517
16. Kryštof z Boskovic	1520
17. Václav z Boskovic	
18. Hynek Berka z Dubé	1542
19. Bohunka Meziříčská z Lomnice	1546
20. Zikmund Švejnoch ze Švejnhausu	1568
21. Jan Švejnoch ze Švejnhausu	1598
22. Ladislav Velen ze Žerotína	1600
23. Karel z Lichtenštejna	1621
24. Karel Eusebius z Lichtenštejna	1628
25. Alois Josef z Lichtenštejna	1787
26. Nejmenovaný statkář – správce zámku	1787

Tatenice v 19. století

Válkami, které vedlo Rakousko ke konci 18. a na začátku 19. století, trpělo obyvatelstvo naší obce. Podle zpráv z roku 1804 se muselo odevzdat všechno stříbro. Byla odevzdána i stříbrná monstrance a nádoba na úschovu hostií z kláštera v Koruně.

Dne 14. června 1804 byl olomouckým biskupem a hrabětem Kolovratem slavnostně vysvěcen kostel včetně oltářního obrazu od Suppera.

V obci až do roku 1866 střídavě řádila cholera. Dozvídáme se, že v roce 1835 zemřelo ve zdejší farní oblasti 50 osob a v roce 1855 pouze v Tatenici 100 osob na cholera. V roce 1866 zemřelo v Tatenici na cholera, úplavici a tyfus 94 osob.

V letech 1842–1845 probíhala stavba olomoucko-pražské dráhy. Na okraji obce byla zřízena železniční zastávka Tatenice. Úsek Krasíkov – Zábřeh byl jedním z nejproblematictějších, bylo nutné vystavět 18 mostů a mezi zastávkami Tatenice a Krasíkov vyhloubit do skály tunel. První vlak tudy slavnostně projel 1. 9. 1845.

Železniční stanice Tatenice s parní lokomotivou, 1932

Roku 1886 byla postavena školní budova.

Původní budova školy

Původní budova školy

První světová válka - rok 1914

Druhá polovina zimy 1913–1914 byla mírná, napadlo málo sněhu. 10. února náhle zemřel farář Mainwald. Úředník okresního hejtmanství ze Zábřehu přijel 31. července v 11 hodin v noci. Do půlnoci se zvonilo na poplach. Následovalo jedno vyhlášení války za druhým. Vypukla 1. světová válka. Dne 2. srpna museli všichni muži do 42 let narukovat. Ročník 1893, který byl na jaře u odvodu, musel narukovat 25. srpna, ročník 1894, který byl u odvodu 2. října, musel narukovat 26. října. S velkým nadšením táhli v prvních dnech mládenci a muži do pole, oslavováni a obdarováni těmi, kteří zůstali doma. Všichni věřili, že se o Vánocích, nejpozději na jaře 1915 opět vítězoslavně vrátí domů. Jakmile však přišly první zprávy o mrtvých a zraněných, o ustupování vojsk ze Srbska a z Ruska, nadšení odpadlo. Odvodů přibývalo a nakonec museli narukovat všichni služby schopní muži ve věku od 17 do 50 let. Vesnice zůstaly prázdné, všechna práce zůstala na starcích, ženách a dětech.

Rok 1918

Dne 28. října byla vyhlášena Československá republika. Život obyvatel se nezměnil. Události byly přijaty klidně. Obyvatelstvo se lehce přizpůsobilo novým poměrům. Z 300 odvedenců, kteří byli povoláni do války, se zpět vrátila pouze část. Hodně jich však zůstalo v ruském a italském zajetí. Nevrátilo se 68 padlých a nezvěstných lidí.

Meziválečné období

V roce 1921 došlo ke sčítání lidu, z něhož vyplývají následující informace:

- Tatenice měla v tomto roce 1400 obyvatel – 1372 Němců a 28 Čechů
- podle náboženského rozdělení v obci bylo 1396 katolíků, 3 evangelíci a 1 protestant
- většina obyvatel byli zemědělci, asi 100 jich dojíždělo do textilní továrny v Třebařově, dále mnoho lidí dojíždělo za prací do Zábřeha
- německá část obyvatelstva hovořila hřebečským dialektem, který se váže na dialekt východofrancký

Roku 1928 fungovalo v obci 23 spolků a svazků, které se staraly o politickou, hospodářskou, kulturní a humanitární oblast. O bezpečnost v obci se starali 3 policajti.

Po roce 1935 bylo u místní pošty nahlášeno 59 rozhlasových přijímačů. Z motorových vozidel bylo 10 motorek a 3 auta. První auto v obci vlastnil E. Kafka v roce 1919. V roce 1938 se zastupitelstvo usneslo, že provede regulaci místního potoka s náklady 281 000 Kč.

Pohled na obec ve čtyřicátých letech minulého století

Rok 1945

V době osvobození byla Tatenice převážně německá, k české národnosti se v období okupace přihlásilo pouze 13 občanů. Po příjezdu Rudé armády zde došlo k tragickým událostem. Dva z předních činitelů německé NSDAP, která řídila činnost Hitlerjugend a ordnerů, se odsoudili sami. Josef Richte z čp. 17, úředník zábřežského okresního úřadu, vyvraždil celou svoji rodinu, zapálil statek a zastřelil se. Jiný činitel František Puhr, jeden z nejbohatších sedláků, spáchal sebevraždu. Německý řídicí učitel, vedoucí ordnerů a Hitlerjugend, ideologický vůdce NSDAP, František Heger byl po osvobození zatčen a postaven před lidový soud pro

ukrývání zbraní, podporu německých bojůvek a za své chování za války. Byl odsouzen k trestu smrti.

Brzy po vydání dekretů presidenta republiky E. Beneše se začali do obce stěhovat první osídlenci. Byli většinou z blízkého okolí a původem malorolníci. V roce 1945 ještě nedošlo k odsunu Němců, a tak bydleli s Čechy pod jednou střechou. Z německých vojáků se do obce nevrátil žádný.

Dne 21. srpna 1945 obdržel řídící učitel Václav Fettr příkaz, aby vykonal organizační práce k otevření české školy v Tatenici. Do české školy se přihlásilo 13 českých a 98 německých dětí. Dne 6. října se slavilo v obci první české posvícení. Počátkem listopadu bylo do Tatenice vysláno 13 Volyňských Čechů, kteří bojovali proti Němcům, a obdrželi zkonfiskované majetky do výměry 30 ha.

Ještě v roce 1945 byla provedena konfiskace všech lesů o celkové výměře 231 ha.

Správce katolického farního úřadu byl farář Josef Konečný s titulem arcibiskupského rady, který zde tuto funkci vykonával 50 let.

Pro poměrně malý stav českého obyvatelstva ještě nemohlo dojít k ustanovení místního národního výboru. Obecním tajemníkem byl Jarolím Šula.

Rok 1946

Stále přijížděli uchazeči s žádostí o přidělení usedlosti. Nejvíce z okresů Nové Město na Moravě a Tišnov, ale též z bližšího okolí.

17. května byly slavnostním způsobem předány dekrety o vlastnictví rolnických usedlostí prvním uchazečům z Tatenice, Šumvaldu, Krasíkova a Lubníka.

18. října byla otevřena mateřská škola.

Ve školní budově byla zřízena základní odborná škola rolnická s jednodenním vyučováním.

Při komunálních volbách nejvíce hlasů získali komunisté, předsedou MNV byl zvolen František Mík.

Rok 1947

V rámci smlouvy ČSR a SSSR byl umožněn příjezd rodin Volyňských Čechů i dalších, kteří žili na území SSSR. Osídlování bylo téměř ukončeno, počet obyvatel se pohyboval kolem 800.

Rok 1948

V Praze se ujala vlády komunistická strana, prezident republiky byl nucen přijmout demisi ministrů a běh dějin se uchýlil novým směrem. Došlo ke změnám i v naší obci. Byl zvolen akční výbor Národní fronty a také došlo k reorganizaci MNV, předsedou se stal Josef Dočekal. Aktivní KSC měla v roce 1947 50 členů. Tento rok přibýlo 67 nových členů.

Rok 1949

Měšťanská škola v Krasíkově byla přemístěna do Tatenice. Tento rok byla v obci pro nedostatek žáků uzavřena základní škola rolnická. Dále došlo k otevření prodejny textilu TEP.

Rok 1950

Reorganizace MNV, předsedou zvolen Rudolf Havlíček. Od 1. ledna společná matrika obcí Krasíkov, Strážná a Tatenice.

Rok 1951

Založena TJ Sokol Tatenice.

Rok 1952

Vládou vyhlášené opatření: každá rodina vlastníci pozemek o výměře větší než 0,5 ha se stává samozásobitelskou. Všichni zemědělci neplnící dodávky neobdrželi potravinové lístky na cukr, mýdlo a šaty. V naší obci dodávky neplnilo 268 rodin.

Rok 1953

Předsedou MNV zvolen Antonín Krátký starší, zřízení STS (strojní traktorové stanice), 1. června měnová reforma – zrušen lístkový systém. Střední a národní škola spojena v osmiletou střední školu.

Rok 1954

Volby do všech stupňů zastoupení správy, od 1. 3. zřízena zubní ambulance.

Rok 1956

Založení menšinového JZD, zřízena MŠ s celodenním provozem.

Rok 1957

Na čp. 204 zprovozněn druhý hostinec. První byl na čp. 56 (bývalá tělocvična).

Rok 1958

V rámci JZD zřízena kovárna.

Rok 1959

Započata výstavba kravína.

Rok 1960

Obec Tatenice přesunuta z okresu Zábřeh do okresu Ústí nad Orlicí.

Parčík

Začátkem 60. let se několik tatenických občanů dohodlo, že zkrášlí obec a přímo uprostřed vesnice vybudují parčík. Bylo to v místě, kde dnes stojí dvě šestibytovky. Odpracovali zde mnoho hodin zdarma, kdy ručně kopali a uhrabovali terén, až opravdu vznikl pěkný parčík s lavičkami a květinovými záhony. Dokonce se do tohoto prostoru slavnostně zasadila „Lípa svobody“. Zřejmě to bylo v květnu k výročí osvobození. Pan Špalek s panem

Doubravou byli pověřeni, aby zajistili sazenici lípy. Vydali se pro ni na kolech na Německá luka. Je to poměrně daleko až nad Kunčarovou hájovnou. Lípu vykopali i s velkým balem, aby dobře rostla. Cestou je zastavil hajný, kterému museli složitě vysvětlovat, proč vezou stromek. Chtěl po nich pokutu za krádež, ale nakonec uvěřil, že lípu mají k výsadbě Stromu svobody. Lipka byla slavnostně zasazena do parčíku za přítomnosti tatenických občanů. Pionýři stáli čestnou stráž u stromku a děti zde zpívaly budovatelské písně, byly proneseny slavnostní projevy. Pod kořeny lípy byla také umístěna dóza s indiciemi té doby (noviny, peníze ap.). Strom byl dokola chráněn malým plůtkem. Byla to tehdy velká sláva. Ti, kteří se podíleli na úpravě parku, byli pyšní na svou práci. Parčíku si však lidé dlouho neužili. Zanedlouho přijely bagry a začaly se zde stavět domy. Nejprve šestibytovka JZD a později bytovka SBD. Ti, co se podíleli na budování parčíku, byli zklamáni, ale na druhou stranu bylo dobře, že se zde postavilo několik bytů.

Rok 1963

Započata výstavba přírodního koupaliště.

*Z brigádnických prací učitelů a žáků na stavbě koupaliště
– stavba profilu hráze*

Z brigádnických prací učitelů a žáků na stavbě koupaliště – úprava cesty

Učitelský sbor na konci školního roku 1963–1964

Hudební kroužek v den voleb. Zdeněk Hamal, Vladimír Sklenář, František Krmela, Oldřich Kusák, Ladislav Knápek, Mil. Polášek, Stanislav Rauš, František Šabat

Rok 1966

Generální přestavba elektrické instalace a sítě (místo jednoho transformátoru dva).

Rok 1967

Požár kravína.

Rok 1968

Obsazení ČSSR vojsky Varšavské smlouvy. Sovětské vojáci obsadili a střežili krasíkovský železniční tunel.

Rok 1970

Bezprašná silnice směrem do Kátru (les mezi Tatenicí a Herborticemi). Vydlážděná část koupaliště, v rekreačním areálu postaveno 5 chat.

Rok 1971

Výstavba kabin na hřišti, volby do obecního zastupitelstva – stoprocentní účast – 99,7 % pro kandidáta KSČ.

Rok 1973

Rozhodnutí o generální opravě zámečku s nákladem 8 mil. Kčs. Zahájeny přípravné práce, opravena střecha kostela. Velkou zásluhu na opravě měl tatenický občan, mistr tesař, pan Miroslav Novotný.

Rok 1974

Sloučení rostlinné výroby obcí Tatenice, Krasíkov, Žichlínek a Lubník. Utvořena společná rostlinná výroba se sídlem v Žichlínce.

Rok 1975

Zahájeno vybudování televizního zesilovače nad zastávkou ČSD.

Rok 1981

Výstavba dalšího kravína.

Rok 1982

Předseda MNV Stanislav Skula. U Skulů zřízena veřejná telefonní stanice.

Rok 1985

Dokončení generální opravy zámku a jeho slavnostní otevření k 40. výročí konce 2. světové války.

Rok 1986

Předsedou MNV zvolen Ing. Miroslav Stoupenec.

Rok 1988

Obec začíná vydávat Zpravodaj.

Rok 1989

Změna režimu, demolice rychty. Od 1. ledna se Tatenice stala střediskovou obcí s připojením části obce Krasíkov.

Vývoj obce po revoluci

Rok 1990

Po r. 1989 probíhaly i v Tatenici radikální a rychlé změny jako všude v republice.

Obec Krasíkov se 1. 7. osamostatnila. Novým starostou Tatenice byl zvolen Ing. Josef Polák. Byla zbourána stodola bývalé rychty a materiál se použil na násyp při výstavbě mostu mezi Tatenicí a Hoštejnem. Obec zakoupila 2 dřevěné autobusové čekárny a vybuodovala jednu zděnou na autobusové točně u křižovatky na Strážnou.

Rok 1991

Na sídlišti Rychta byly dokončeny inženýrské sítě, veřejné osvětlení, elektrické rozvody, vodovod a kanalizace.

Rok 1992

Byl vystavěn rodinný domek pro nového obvodního lékaře. Postavena čistírna odpadních vod pro střed obce a opravena zeď kolem hřbitova.

Rok 1993

Provedena generální oprava střechy základní školy. Stále se řeší otázka kvalitního zdroje pitné vody. Byla zrušena skládka tuhého odpadu za čp. 66 a občanům vznikla povinnost pořídit si popelnici. Odvoz odpadu zajišťovaly Technické služby Lanškroun. Firmou Silnice Litomyšl byl zbourán nevyhovující most mezi Tatenicí a Hoštejnem a vystavěn nový.

Rok 1994

Konečně byl vyřešen problém se zdrojem pitné vody pro obec, vybuodoval se nový vrt T3 jihozápadně od koupaliště. Z místního hřbitova byly

neznámým pachatelem odcizeny tři stoleté sochy. Byla započata přístavba základní školy.

Rok 1996

Dokončena přístavba základní školy a provedena rekonstrukce staré budovy školy s nákladem 21 milionů korun. Přístavba byla slavnostně otevřena za přítomnosti světícího biskupa Pátera Josefa Hrdličky. Dále byla dokončena akumulční nádrž vodojemu.

Rok 1997

Zrekonstruováno schodiště ke hřbitovu. Dokončena výstavba vodojemu s nákladem 2 miliony korun. I do naší obce dorazila stoletá voda, která zaplavila několik domů. Na dolním konci obce byly u většiny domů zatopeny sklepy.

Povodeň v Tatenici

Rok 1998

Provedeny stavební úpravy včetně přístavby hasičské zbrojnice. Oprava mostů po povodních.

Rok 1999

Oprava střechy a příjezdové cesty ke zdravotnímu středisku. Obec vstupuje do svazku plynofikace obcí (Tatenice, Krasíkov, Koruna a Třebařov). Výstavba chodníku ke hřbitovu a oprava komunikací. Výměna podlah ve staré budově školy. Rekonstrukce vozovky kolem zámku.

Rok 2000

Obnoven vodovodní řad.

Rok 2001

Položení nové dlažby na nádvoří zámku.

Rok 2002

12. 11. zvolen nový starosta Mgr. Vladimír Žák.

Rok 2003

Plynofikace obce, Na Mlýně čp. 160 vestavba čtyř bytů + rekonstrukce myslivny. Plynofikace zubního zdravotního střediska a základní školy. Oprava veřejného osvětlení včetně výměny svítidel. Zhotovení vodovodní a kanalizační přípojky k faře. Restaurování kříže u kostela.

Rok 2004

Kanalizace v horní části obce do Kátru. První etapa opravy MŠ – plynofikace + hygienické zařízení v přízemí a oprava střechy mateřské školy. Plynofikace hasičské zbrojnice. Modernizace železniční trati a přesunutí zastávky ČD, stavba nové zastávky ČD. Nátěr oken a dveří na zámku a v MŠ. Oprava části veřejného osvětlení včetně výměny svítidel.

Rok 2005

Stavba přístupových komunikací k nové vlakové zastávce. Nátěr oken a zastřešení rampy základní školy. Stavba hygienického zařízení na hřišti

TJ. Oprava komunikace do Kátru, stavba nových komunikací na sídlišti Rychta a dokončení inženýrských sítí (rozvody nízkého napětí, telefon, plyn, vodovodní a kanalizační přípojky). Druhá etapa opravy MŠ – demolice kotelny, stavební úpravy, chodník, odvodnění, sokl, dokončení opravy střechy. Oprava opěrné zdi u silnice naproti základní škole. Nová prodejna Konzumu. Restaurování sochy sv. Jana Nepomuckého u zámku.

Stavba přístupové komunikace k nové vlakové zastávce

Oprava komunikace do Kátru

Nová prodejna Konzum

Rok 2006

Odpočívadlo cyklotras a dětské hřiště na zahradě mateřské školy včetně nového oplocení. Rekonstrukce střechy a nová krytina na zdravotním středisku. Oprava kamenné zdi před hřbitovem. Kanalizace – propojení a intenzifikace čistírny odpadních vod. Třetí etapa opravy MŠ – rekonstrukce třídy mladších dětí v přízemí. Oprava místní komunikace od bývalé tělocvičny nahoru k čp. 63 (dnes Horákovi) a také k čp. 71 (Mazalovým).

Rok 2007

Oprava komunikace (nový živičný kryt) za autobusovou točnou a kolem bývalého Konzumu. Nové veřejné osvětlení kolem opravené komunikace k Mazalovým. Stavební úpravy domu čp. 195 (bývalý Konzum) na nájemní byty. Výměna dopravních značek na místních komunikacích. Čtvrtá etapa opravy MŠ – stavební úpravy ve 2. podlaží – nové podlahy, příčky, nová elektroinstalace, nová krytina nad terasou MŠ. Restaurování sochy sv. Floriána u kaštanů a vybudování parkovací plochy před zubním střediskem.

Rok 2008

Dokončení stavebních úprav domu čp. 195 (bývalého Konzumu) na nájemní byty, vybudování parkovací plochy a oplocení. Vybudování zámeckého parku mezi zámekem a kostelem. Oprava střechy – výměna krytiny na bytovém domě čp. 255 (bývalá záložna). Přestavba hasičského auta (speciálu T815). Oprava rovných střech přístavby ZŠ, oprava venkovního schodiště u základní školy. V září zahájena přístavba nové tělocvičny.

Rok 2009

Oprava cesty ke hřbitovu a parkoviště za hřbitovem. Pokračování přístavby tělocvičny – hrubá stavba. Výstavba inženýrských sítí pro osm rodinných domů (kanalizace a vodovod) na novém sídlišti u cesty ke koupališti. Modernizace silnice II/315 Lanškroun – Tatenice včetně přeložky silnice. Výstavba chodníku a veřejného osvětlení podél silnice od zastávky u ZŠ až po odbočku do Kátru. První etapa výstavby víceúčelového sportovního hřiště – podkladní vrstvy, obrubníky, plotové sloupky, chodníky, lavičky. Restaurování sochy sv. Rocha. Oprava cest frézinkem před bývalou školní jídelnou, u základní školy, u zubního střediska a před hřištěm. Oprava chodníku před základní školou a před bývalým dolním obchodem. TJ nově vydláždila plochy před šatnami u hřiště. Instalace krbu v restauraci na zámku včetně rozvodů teplého vzduchu a nového komína. Výměna oken v čp. 268 (zubní středisko včetně bytu) za plastová.

Rok 2010

Druhá etapa výstavby víceúčelového sportovního hřiště – umělý sportovní povrch, oplocení, dětské hřiště. Výstavba inženýrských sítí pro osm rodinných domků na novém sídlišti (plynovod, elektrorozvody NN a veřejné osvětlení). Zateplení mateřské školy, výměna oken a vstupních dveří, nová fasáda včetně klempířských prvků, zateplení půdy a dodatečné izolace obvodových zdí. Pokračování ve stavbě nové tělocvičny – instalace a vnitřní omítky.

Víceúčelové sportovní hřiště

Rok 2011

V srpnu dokončení stavby tělocvičny včetně sportovního vybavení. 20. 8. slavnostní otevření nové tělocvičny s celodenním kulturním programem. Čištění potoka správcem toku, oprava břehů potoka Tatenička. Restaurování kříže u Křivohlávkových. Výměna oken a dveří za plastová v rodinném domku obvodního lékaře.

Nová tělocvična

Slavnostní otevření nové tělocvičny – srpen 2011

Rok 2012

Komunikace včetně chodníků a odvodňovacího žlabu v sídlišti 8 RD (rodinné domky u cesty ke koupališti). Oprava odvodňovacího žlabu u Totuškových. Obec zakoupila dopravní automobil VW Transporter (9 míst). Restaurování sousoší sv. Trojice včetně přemístění z areálu ZOD u kravína před faru. Rekonstrukce umělého osvětlení ve třídách staré budovy školy a výměna vchodových dveří od silnice. Vysázení aleje ovocných okrasných stromků podél chodníku k vlakové zastávce. Rekonstrukce bývalé kuchyně v přízemí zámku na letní restauraci nájemcem.

Rok 2013

Stavební úpravy v přízemí MŠ – nové dispoziční uspořádání zrušením prodejny textilu – byla zvětšena herna pro děti, opravena jídelna a výdejna jídel, nové šatny, oprava podlah. Protipovodňová opatření obcí Tatenice a Krasíkov – nový bezdrátový rozhlas, demontáž starého drátového vedení a rozhlasové ústředny. Lesnická technika – zakoupen vlek za traktor, příkopová sekačka za traktor, křovinořez a pila. Získána dotace ze SFŽP (Státní fond živ. prostředí) na stavbu kanalizace společně s obcemi Krasíkov, Koruna a Třebařov + centrální čistírny odpadních vod, pořízena pro-

jektová dokumentace. Opravena polovina střechy na přístavbě základní školy, nová střešní krytina. Lesy ČR upravily a stabilizovaly koryto Hraničního potoka v Kátru. Oprava venkovního schodiště u ZŠ a oplocení zahrady, nové brány u tělocvičny a MŠ. Vysazení dvou lip u fotbalového hřiště. 31. 8. – Letní slavnost s vystoupením dechové hudby Zdounečanka, břišních tanců mužů z Horní Čermné, roztleskávaček a mažoretěk z Lanškrouna a orientálních tanců dětské skupiny Amira z Tatenice. Zábavu ukončila skupina Studio MIX Libchavy. První slavnostní rozsvícení vánočního stromu, stříbrný smrk u zámku byl vysazen v r. 2008.

Letní slavnosti

Rok 2014

Protipovodňová opatření – digitální povodňový plán. Chodník v ulici řadových domů, nové schodiště k zubnímu zdravotnímu středisku. Restaurování kříže v lese ke Strážné. Systém na separaci a využití BRO (biologicky rozložitelného odpadu) – kontejnery, kompostéry pro domácnosti. Vysazení dva stromy u zámku – jinan dvojlaločný. V září byla zahájena modernizace silnice II/315 Tatenice – Hoštejn. V listopadu zahájena stavba kanalizace a centrální ČOV v obcích Tatenice, Krasíkov, Koruna a Třebařov. 22. 8. – Letní slavnost s vystoupením skupiny ABBA revival, kterému předcházelo vystoupení našich malých orientálních

tanečnic Amiri, tanečnic z Rudoltic a seni-
orek z Rozstání. Zábavu ukončilo večerní
vystoupení hudební skupiny Karpaja ze
Strážnice. Vyznačení nové pěší turistické
trasy od vlakové zastávky Tatenice přes
centrum obce a dále na Cukrovou boudu
v celkové délce 5,5 km.

Setkání příznivců turistiky a bubnování na Cukrové boudě

Rok 2015

Výstavba kanalizace a centrální ČOV v rámci svazku výše uvedených
obcí. Odlehčovací koryto u silnice na Strážnou, investorem byl SPÚ. Mo-
dernizace silnice II/315 Tatenice – Hoštejn, investorem Pardubický kraj.
Výstavba technické infrastruktury pro plánovaný bytový dům a čtyři
rodinné domy, rozvody el. energie, plynu, veřejné osvětlení, kanalizace,
vodovod a podkladní vrstvy komunikace. Stavební úpravy klubovny MS

LUK – výměna oken, rekonstrukce hygienických zařízení. Výstavba a doplnění veřejného osvětlení u bývalé tělocvičny a v ulici kolem Sobotkových. VAK Jablonné nad Orlicí provedl průzkumný vrt T4 u koupaliště. 12. – 14. 6. byly uspořádány první automobilové závody do vrchu Tatenice – Strážná. 22. 8. – Letní slavnost s vystoupením Zdounečanky, amatérské taneční skupiny Brusinky z Rudoltic a výstavkou starých fotografií obce.

První závody do vrchu Tatenice – Strážná

Centrální ČOV na dolním konci obce

Modernizace silnice II/315 Tatenice – Hoštejn

Rok 2016

Oprava místních komunikací po kanalizaci – bylo opraveno celkem 2,8 km cest asfaltovou živicí nebo živičným postříkem. Druhá etapa výstavby technické infrastruktury pro rozšíření sídliště rodinných domů – byly dokončeny komunikace, chodníky, veřejné osvětlení a vsakovací průleh. Úprava plochy před prodejnou Konzum – odvodnění a vyasfaltování parkoviště, plocha ze zámkové dlažby pod kontejnery na tříděný odpad. Výstavba nového veřejného osvětlení na horním konci od Šanderů k Bednářovým a dále na dolním konci v uličce pod kovárnou včetně nového přípojovacího místa pro dolní konec s el. rozvaděčem u Hamříkových. Stavební úpravy dvora Na Mlýně – odvodnění, zámková dlažba. Na přístavbě ZŠ opravena druhá část střechy – výměna střešní krytiny a úprava odvětrávání ze severní strany. Rekonstrukce dvou mostů přes potok u zubního střediska a u Polákových – oprava kamenných podpěr, zhotovení nové železobetonové mostovky včetně říms a nového zábradlí. Domácnosti se během roku připojovaly na novou kanalizaci kanalizačními přípojkami, nově se připojilo 140 domů. Výměna střešní krytiny na hasičské zbrojnici novým červeným asfaltovým šindelem. Ve staré budově ZŠ byla provedena kompletní výměna všech oken za nová plastová včetně vnitřních parapetů. Zhotovena projektová dokumentace na stavbu v dolní části obce „Chodníky – I. etapa“ včetně přechodu pro chodce u ZŠ.

Den dětí 2016

Památky

Zámek

Roku 1606 nechal Ladislav ze Žerotína přebudovat původní tvrz (nacházela se v místech dnešního východního křídla zámku, kde jsou zachovány rozsáhlé, valeně klenuté sklepy) na jednopatrový renesanční lovecký zámek. Stavba byla provedena dle návrhu italského architekta G. Mottaly. Po Ladislavově odchodu ze země se stal vlastnictvím rodu Lichtenštejnů, kteří ho prodali místnímu statkáři. V roce 1798 zámek vyhořel a po požáru bylo strženo jižní a západní křídlo i arkádové chodby zbývajících křídel. Poté byly v místech zbouraných křídel postaveny nové hospodářské a obytné budovy. Část zámku také sloužila jako hostinec. Od roku 1945 sloužil jako sklady. Zámek chátral, koncem 60. let bylo rozhodnuto o jeho demolici. Vše se však v dobré obrátilo, prošel rekonstrukcí ukončenou roku 1985. Z bývalé nádhery zámku se do dnešního dne zachoval vstupní portál s erbem Ladislava Vlena ze Žerotína a jeho manželky Bohunky z Kunovic, v 1. patře částečně obnovená arkáda a v interiéru cenná renesanční štuková výzdoba. Celý objekt je upraven renesanční psaníčkovou sgrafitovou technikou.

Zámecký park – pohled na zámček

Dnes prostory zámku slouží obecnímu úřadu (kanceláře, obřadní síň, knihovna). Ke kulturním akcím je často využíván společenský sál, navštívit zde také můžete jeden z tatenických hostinců.

Kostel sv. Jana Křtitele

Dle zápisu v místní kronice byl starý kostel dřevěný a velice poškozený. Věřící už v něm nebyli chráněni před deštěm a větrem. Celé jmění kostela bylo 8 000 zlatých, ale to stačilo pouze pro výstavbu nového kostela jen do výše oken. Obnažené zdivo stálo po dva roky beze změn. Stavební materiál musel být dopraven bezplatně a také řemeslné a stavební práce byly prováděny bezplatně. Řemeslníkům musela být poskytována strava.

Pohled na zámecký park a kostel sv. Jana Křtitele

Kostel byl postaven v letech 1716–1723. Plán navrhl a snad i začal stavět proslulý italský stavitel Dominik Martinelli. Náklady na stavbu byly čerpány nejprve z farní pokladny, potom z pokladny obecní a nakonec i z pokladny majitele zámku. Kostel je postaven v barokním slohu. Na západní straně přiléhá těsně ke kostelu věž vysoká 50 metrů. Na ní jsou dva zvony. Menší umíráček a větší zvon nesoucí jméno sv. Jana Křtitele, který váží 539 kg. Zvony byly původně majetkem kláštera Koruna.

Samotná stavba je jednoduchá, ale má bohatou výmalbu a výzdobu. Kostel byl vymalován na náklad manželů Kateřiny a Václava Seidlových z Krasíkova. Výmalbu provedl malíř z Moravské Třebové Juda Tadeáš Supper, který se narodil roku 1712 v Mohelnici, ale žil a pracoval v Moravské Třebové až do své smrti roku 1771. Během svého života vymaloval několik kostelů v Moravské Třebové i v okolí. Supper vyzdobil tatenický kostel nástěnnými freskami. Šest obrazů znázorňuje hlavní události ze života sv. Jana Křtitele, který je zvláštním ochráncem tatenické farnosti i kostela. Nástrovní malby představují navštívení P. Marie, korunování P. Marie, narození Páně a oslavu Beránkovu čili oslavu Ježíše Krista. Totéž činí i troubící andělé na kruchtě. Nejdůležitější ozdobou kostela je hlavní oltář. Uprostřed něj stojí mohutný svatostánek a na něm socha Panny Marie Neposkvrněné. Vedle svatostánku jsou dva klanějící se andělé. O něco dále jsou sochy apoštolů Petra a Pavla. Přední stranu oltáře zdobí ze dřeva vyřezané a pozlacené antependium (ozdobný kryt přední strany oltáře). Nad hlavním oltářem je velký obraz sv. Jana Křtitele od J. T. Suppera. Kromě hlavního oltáře jsou v kostelní lodi ještě dva boční. První je oltář sv. Jana Nepomuckého s jeho sochou uprostřed. V postranních výklencích jsou sochy sv. Valentina a sv. Blažeje. Druhý boční oltář znázorňuje snímání Kristova těla z kříže. Tento oltář byl vytvořen podle obrazu proslulého vlámského malíře Van Dycka. Co Van Dyck namaloval na plátno, neznámý umělec v tatenickém kostele vyřezal ze dřeva. Je to ojedinělé dílo u nás a pravděpodobně i v celé Evropě. Tento oltář je myšlenkově spojen s malbou nad oltářem, která znázorňuje následné ukládání Krista do hrobu. V postranních výklencích jsou sochy P. Marie Bolestné a sv. Josefa.

Za zmínku stojí i takzvaná Kalvárie, krásná kazatelna se stříškou, křtitelnice a obrazy křížové cesty. Všechny tyto věci mají vysokou uměleckou hodnotu. Tatenický kostel vlastní vzácnou gotickou sošku z bývalého kláštera Koruna u Krasíkova, která je uschována v olomouckém depozi-táři. O památky je postaráno elektronickým zabezpečovacím zařízením napojeném na státní policii. V kostele došlo v nedávné době k opravám bočních oltářů a hlavního oltáře.

Bývalá záložna

Mezi památkově chráněné objekty patří také dům čp. 255. Jedná se o bývalou záložnu Raiffeisenbank, jednopatrovou budovu z 2. poloviny 20. let 20. století, podle návrhu architektů O. Czepy a A. Wiesbauera, představující hodnotnou architekturu vycházející z tvarosloví expresionismu a romantismu, významný doklad německé meziválečné architektury. Jedná se o veřejnou stavbu rozměrů venkovské vily, ale pojetím se blíží charakteru zámečku.

*Bývalá záložna Raiffeisenbank, dnes bytový dům čp. 255,
kulturní památka od r. 2016*

Předbrání u kostela s pomníkem padlých

Mezi kulturní památky patří také nástupní prostor předbrání u kostela sv. Jana Křtitele s pomníkem padlých v 1. světové válce.

*Předbrání u kostela s pomníkem padlých v 1. světové válce,
kulturní památka od r. 2015*

Sochy a kříže

Mezi drobné památky, které se dochovaly, patří i několik kamenných křížů z 18. a 19. století (u Pecháčků, u Čulíků, u Křivohlávků, před kostelem, za poštou, v lese na Strážnou, za kravínem u příčnice, aj.). Další významné památky jsou Kalvárie u cesty do Kátru, kamenné sousoší Svaté Trojice před farou, socha sv. Floriána, ochránce proti zhoubnému ohni, která stojí u kaštanů na rozcestí ke koupališti, socha sv. Jana Nepomuckého u zámku a socha sv. Rocha, patrona a ochránce před morem, který se nachází poblíž zubního zdravotního střediska.

Kalvárie z r. 1801, kulturní památka od r. 1964

Socha sv. Rocha z r. 1805, kulturní památka od r. 2003

Socha sv. Floriána z r. 1808, kulturní památka od r. 2003

Sousoší Svaté Trojice před farou z r. 1803

Správa obce

Vývoj počtu obyvatel

Rok:	Počet obyvatel:	Rok:	Počet obyvatel:
1834	– 1485	2003	– 853
1850	– 1701	2004	– 865
1869	– 1651	2005	– 859
1880	– 1610	2006	– 856
1890	– 1639	2007	– 861
1900	– 1582	2008	– 850
1910	– 1448	2009	– 840
1921	– 1400	2010	– 850
1930	– 1364	2011	– 850
1950	– 806	2012	– 845
1970	– 875	2013	– 856
1980	– 868	2014	– 851
1991	– 819	2015	– 857
2001	– 841	2016	– 871

Starostové (předsedové MNV) od roku 1945

1945–1946	obecní tajemník Jarolím Šula
1946–1948	předseda MNV František Mík
1948–1950	předseda MNV Josef Dočekal
1950–1953	předseda MNV Rudolf Havlíček
1953–1957	předseda MNV Antonín Krátký st.
1957–1964	předseda MNV Antonín Václavský
1964–1982	předseda MNV Antonín Krátký ml.
1982–1986	předseda MNV Stanislav Skula
1986–1990	předseda MNV Ing. Miroslav Stoupenec
1990–2002	starosta obce Ing. Josef Polák
2002–	starosta obce Mgr. Vladimír Žák

U obce v současnosti pracují starosta a dvě zaměstnankyně (účetní a stavební úřad). Funkci matrikářky vykonává pracovnice na stavebním úřadu. Každoročně obec zaměstnává několik pracovníků na veřejně prospěšné práce dle doporučení úřadu práce. Obecní zastupitelstvo má 9 zvolených členů a zasedá dle potřeby v průměru šestkrát do roka. Po volbách byly ustaveny výbory kontrolní, finanční, stavební a ochrany životního prostředí a kulturní. Každému výboru předsedá člen zastupitelstva.

Statistické údaje od r. 2000

Počet dětí narozených	Počet sňatků	Počet úmrtí
2000 – 10	2000 – 11	2000 - 8
2001 – 16	2001 – 10	2001 - 4
2002 – 16	2002 – 12	2002 - 6
2003 – 10	2003 – 9	2003 - 8
2004 – 5	2004 – 12	2004 - 6
2005 – 12	2005 – 11	2005 - 9
2006 – 12	2006 – 9	2006 - 7
2007 – 8	2007 – 10	2007 - 6
2008 – 7	2008 – 15	2008 - 5
2009 – 6	2009 – 13	2009 - 7
2010 – 13	2010 – 13	2010 - 8
2011 – 9	2011 – 13	2011 - 4
2012 – 5	2012 – 7	2012 - 5
2013 – 8	2013 – 9	2013 - 4
2014 – 7	2014 – 11	2014 - 9
2015 – 6	2015 – 14	2015 - 9
2016 – 11	2016 – 11	2016 - 4

Zdravotnictví

V Tatenici provozuje soukromou praxi místní praktický lékař MUDr. Vlastimil Rajbl. Do jeho ordinace dojíždí i pacienti z okolních vesnic, nejvíce z Krasíkova, Lubníka a ze Strážné. Každý všední den je také k dispozici zubní ambulance MUDr. Jaroslava Ulmana. Jeho kvalitních služeb využívají lidé z vesnic blízkých i vzdálenějších. Do obce také dvakrát týdně

dojíždí dětská lékařka MUDr. Kadlecová, která provozuje lékařskou praxi ve Starém Městě u Moravské Třebové.

Školství

Podle německé školní kroniky z roku 1874 se v obci vyučovalo při farním kostele již kolem roku 1350. Nynější školní budova byla postavena roku 1886 nákladem 27 000 zlatých. Podle kronik byla nejhezčí z venkovských škol na Moravě. Škola byla až do osvobození německá, měla 4 třídy a někdy až 247 žáků. Byla při ní zřízena škola mateřská a lidová škola zemědělská.

Základní škola poskytuje povinnou školní docházku pro žáky 1.–9. ročníku z Tatenice a přilehlých obcí (Krasíkov, Strážná, Janoušov, Cotkytle, Lubník). V šedesátých letech se tehdejší ředitel školy Oldřich Kusák zasloužil o rozsáhlé opravy školy. Po třiceti letech již třídy nevyhovovaly a v roce 1994 zastupitelstvo obce rozhodlo o nové přístavbě a rekonstrukci stávající budovy. Provoz byl zahájen 1. 9. 1996. V nové budově se nacházejí odborné učebny fyziky a chemie, přírodopisu a zeměpisu, matematiky, českého jazyka, dějepisu a výtvarné výchovy, kuchyňka, dílny, počítačová učebna, malá tělocvična, jídelna, školní kuchyně, šatny a byt 4+1. Třídy jsou vybaveny dataprojektory, interaktivními tabulemi a novým nábytkem. Areál školy doplňuje volejbalové hřiště a doskočiště, na nádvoří školy mohou žáci využívat průlezků, houpačky a pískoviště. Obec Tatenice v lednu 2002 zakoupila škole keramickou pec, byla vybudována keramická dílna, která byla doplněna hrnčířským kruhem. V roce 2010 obec vybuďovala novou tělocvičnu, která navazuje na budovu školy, a venkovní učebnu (pergolu).

Mateřská škola, rovněž nedávno zrekonstruovaná, se nachází v prostorách čp. 83. Má starší a mladší oddělení s celkovou kapacitou 50 dětí. Součástí školky je prostorná zahrada doplněná o herní prvky.

Ve školním roce 2016/2017 navštěvuje základní školu 122 žáků, mateřskou školu 45 dětí. V základní škole pracuje 11 učitelů včetně ředitele, vychovatelka, školník, 2 kuchařky, 2 uklízečky a účetní/vedoucí kuchyně, v mateřské škole pracují 4 učitelky a 1 provozní zaměstnankyně.

Ředitelé školy

Václav Fettr – národní škola (1945–1953)

Jaroslav Mikolášek – střední škola (1949–1953)

Jaroslav Mikolášek – osmiletá střední škola (1953–1954)

Antonín Voltner 1954–1957

František Straka 1957–1961

Oldřich Kusák 1961–1973

Zdeňka Kusáková 1973–1975

Josef Štursa 1975–1987

Jana Poláková 1987–1996

Eva Valentová 1996–2016

Martin Joza 2016–

Základní škola před rekonstrukcí

Základní škola před rekonstrukcí

Základní škola po rekonstrukci – stará budova z roku 1896

Základní škola po rekonstrukci – nová přístavba z roku 1996

Mateřská škola po rekonstrukci

Mateřská škola po rekonstrukci

Dopravní obslužnost

Osobní dopravu zajišťují firmy ČSAD Ústí nad Orlicí a České dráhy. Nejvíce občanů dojíždí za zaměstnáním do Lanškrouna. Autobusová doprava je zajišťována ve směru Lanškroun, Moravská Třebová a Cotkytle.

K dopravě za zaměstnáním, do škol a učilišť je možno využít i vlakových spojů Českých drah. Za vesnicí je zastávka ČD, kde zastavují vlaky ve směru Zábřeh a Česká Třebová. V souvislosti s přestavbou tratě v rámci výstavby železničního koridoru byla tato zastávka přemístěna asi o 500 metrů dále od vesnice. Zastávka je postavena mezi dvěma tunely (krasíkovským, který je jedním z nejdelších v republice, a tatenickým), stojí na mostě přes Moravskou Sázavu.

Bývalá vlaková zastávka umístěná na rozhraní obcí Tatenice a Krasíkov

*Nová vlaková zastávka umístěná na mostě mezi dvěma tunely
– Tatenickým a Krasíkovským z roku 2004*

Příchod k vlakové zastávce Tatenice nad údolím Moravské Sázavy

Bytový dům „Na mlýně“

Bytový dům „U smrku“ (bývalý Konzum)

Zájmové organizace

V obci působí několik organizací – TJ Sokol, Sbor dobrovolných hasičů, Myslivecké sdružení LUK Tatenice (LU = Lubník, K = Krasíkov, Tatenice), Klub důchodců Tatenice a Turisti Tatenice.

TJ Sokol Tatenice

TJ Sokol vyvíjí v obci činnost už od roku 1949, kdy byl založen oddíl kopané a šachu. 23. 5. 1951 se konala ustavující schůze, kde se rozhodlo o založení TJ Sokol v Tatenici. Starostou Jednoty byl tehdy Jaroslav Mikolášek, který se nejvíce zasloužil o její založení. Ve svých začátcích měla 23 registrovaných členů. Už 8. 6. 1951 se konal velkolepý první Sokolský den s velkým průvodem dětí, učitelů a občanů z dolního konce na hřiště. Tam předváděly své dovednosti místní děti. Cvičilo se, závodilo, hrálo a všichni si to moc užívali. Celé odpoledne vyhrávala hudba. Bohužel členové Sokola neměli kde cvičit, protože v sálech obou pohostinství (čp. 56 a čp. 204) bylo uskladněno obilí.

TJ Sokol je stále nejpočetnějším spolkem. Dnes její členskou základnu tvoří více než 100 členů. Největší zastoupení má oddíl kopané, který se dělí na:

- Bambini (6–8 let)
- Starší přípravku (8–10 let)
- Mladší žáky (10–12 let)

Tyto děti trénují Zdeněk Kamenský, Jaroslav Knápek a Roman Podloucký.

- Dorost (15–19 let)
Dorost trénují Jan Krejčí a Pavel Michal.

- Muži

Mužstvo trénuje Pavel Krejčí s Petrem Knápkem. Za svoje podzimní účinkování v roce 2016 si tento tým zaslouží jedničku. Než začala sezona, mužstvo se dalo přes léto dohromady a pod vedením nového trenéra Pavla Krejčího dosahuje mužstvo „A“ velmi dobrých výsledků. Na jaře r. 2017 se stali vítězi okresního přeboru a postupují do vyšší soutěže I.B třídy, což je prozatím v historii nejlepší výsledek.

Fotbal přípravka žáků – Tatenice – 2015

Fotbal stará garda – Tatenice – 2015

- Stará garda

Tito muži také stojí za zmínku, protože jsou stále aktivní, trénují pravidelně jednou týdně, v zimě v tělocvičně a v létě na hřišti.

Naše obec se již mnoho let vyznačuje jednou z nejvyšších návštěvností fotbalových zápasů.

V roce 1976 se uskutečnil 1. ročník turistického pochodu „Tatenická čtvrtka“, která se pořádala po dobu 20 let na tratích 12,5 a 25 km. V roce 1981 se přidala trasa na 50 km.

Za zmínku stojí také oddíl stolního tenisu, který byl založen v roce 1966 a s malými přestávkami funguje dodnes. V současné době hrají okresní přebor „A“ II. třídy a „B“ IV. třídy pod vedením Jaroslava Knápka mladšího.

Od roku 2014 se stal velmi oblíbeným cyklistický závod do vrchu „Tatenický trháč“. Závodí se každoročně v několika kategoriích a hlavní cenou bývá jízdní kolo.

Mezi další aktivity TJ Sokol patří každoroční pořádání Sportovního plesu, Pouťové zábavy a dalších akcí. Také se zapojují do akcí pořádaných obecním úřadem.

Fotbal dorost

Fotbal muži

Sbor dobrovolných hasičů Tatenice

Sbor dobrovolných hasičů byl založen v roce 1881. Obnoven byl po válce v roce 1946. Prvním českým velitelem byl bratr Václav Schreiber z čp. 142 a prvním strojníkem bratr Josef Cejner z čp. 93. Tehdy měl sbor 56 členů.

V roce 1988 se započalo s přestavbou a celkovou opravou zbrojnice. Zvětšena byla především garáž a zázemí pro výjezdovou jednotku. Také střecha byla nově pokryta. SDH má dvě hasičská auta. Kolem roku 2000 byla jednotka povýšena z kategorie JPO 5 na kategorii JPO 3 s dobou výjezdu do 10 minut od nahlášení události. Členové SDH vyjíždějí nejenom k požárům, ale také k autonehodám, popadaným stromům či zatopeným studnám a znečištěným komunikacím. Musíme si vážít jejich záslužné a nebezpečné práce.

SDH Tatenice

Velkým přínosem je také výchova mladých hasičů. S dětmi se pravidelně scházejí každý týden v hasičské zbrojnici, kde je učí teorii, orientaci v mapách, ale také s nimi hrají různé hry. Při pěkném počasí venku nacvičují požární útok a další disciplíny. Také střílí ze vzduchovky, učí se poskytnout první pomoc a řadu dalších užitečných věcí. Přihlásit se mohou děti už od 4 let.

Okrsková soutěž v požárním sportu – 13. května 2017

Myslivecké sdružení LUK Tatenice

V roce 1945 byla myslivost v začátcích a nebyla nijak řízena. Odstřel prováděli všichni, kteří měli z čeho střílet. Zbraní bylo tehdy po Němcích mezi lidmi dost. Byla to největší pytlácká doba v Tatenici. Aby se tomu zamezilo, na návrh správní komise MNV jmenoval tehdejší nižší Myslivecký úřad v Olomouci národním správcem nad honitbou v Tatenici Ladislava Knápka staršího (přezdíváného Ladín) z čp. 66, protože měl lovecký lístek už za první republiky a myslivosti rozuměl. Ten kolem sebe utvořil skupinu pomocníků, kteří měli lovecké lístky a pomáhali mu při odstřelu zvěře užitkové i škodné. Také mu pomáhali hlídat honitbu před pytláky. K původní honitbě patřily i selské lesy, které souvisely s lesy státními, dříve Lobkovicovými. Selské lesy byly později přiděleny k honitbě státních lesů a náhradou za ně pronajaty Malá a Velká Huba (směr Hynčina). V roce 1946 byla stanovena dodávka zvěřiny, která činila 60 % z plánovaného odstřelu. Střílelo se srnčí, zajíci a koroptve. Jiná zvěř zde tehdy vůbec nebyla. Na konci roku 1949 se skupina nadšenců domluvila, že založí myslivecký spolek, ale první zvolený výbor v roce 1950 nebyl uznán z důvodu, že nebyly předloženy stanovy a nebyl schválen na veřejném zasedání. Myslivce to neodradilo a po různých peripetiích bylo konečně 1. 2. 1951 úředně schváleno založení Mysliveckého svazu Tatenice. V roce 1960 se sloučili se Strážnou a v roce 1963 s Krasíkovem a Lubníkem.

Aktivní jsou dodnes. Na tatenických polnostech a asi 60 ha obecního lesa se starají o zvěř. V posledních letech se v těchto oblastech vyskytuje černá zvěř, zaječí, srnčí a v menší míře i zvěř vysoká. Po odchodu nejstarších myslivců tvoří v současné době sdružení 15 členů, kteří se pravidelně scházejí ve své klubovně Na Mlýně. Pořádají hony a na uzavření sezony i Poslední leč s dobrým jídlem, pitím a muzikou.

Klub důchodců Tatenice

Klub byl založen před 26 lety, kdy jeho členská základna čítala téměř 40 lidí. V dnešní době má klub 20 členů. Pravidelně se scházejí jednou za měsíc, kdy oslavují jubilea, vyměňují si novinky, předčítají různé zajímavosti, vypráví si vtipy a pro zlepšení nálady si společně zazpívají. Nechybí různé besedy, exkurze a zájmové práce, jako např. zdobení perníčků či výroba vánočních ozdob. V loňském roce se zúčastnili Knoflíkiády, kdy svým společným výtvozem získali 1. místo. V soutěži chtějí pokračovat i letos. Občas si zajedou i do společnosti zatančit a poslechnout muziku ze Šlágru.

Klub důchodců na Knoflíkiádě – 28. května 2016

Turisti Tatenice (TT)

Spolek vznikl v roce 2011 a je otevřený všem věkovým kategoriím. Organizují pěší pochody nebo cyklovýlety. Mezi ně patří každoroční vánoční výšlap na kolech na Gansberg, vrch nedaleko Cotktytle. Koná se za každého počasí a často se účastníci brodí sněhem. Přesto je velmi oblíben. Turisti také spolupracují s místními hasiči, kteří pořádají již tradičně „Pochod sv. Floriána“.

Vzpomínky občanů

Abych přiblížila zvláště mladším generacím to, jak se žilo např. v době 1. či 2. světové války, dovolím si z vyprávění napsat příběh svých rodičů, kteří žili v naší obci 50 let, prarodičů a některých našich spoluobčanů.

Moje maminka se narodila do chudé rodiny v r. 1917, kdy již 3. rokem řádila 1. světová válka. Její otec byl hajný, ale v té době bylo nemyslitelné přinést domů z lesa ulovenou zvěř. Prostě to nešlo, bylo to trestné. Bylo s podivem, jak děti v tak chudých rodinách přežívaly. Když přes jejich vesnici táhli vojáci hladoví a unavení, vydrancovali každý domek, i tu nejchudší chaloupku. Z vyprávění vím, že moje babička, kterou jsem bohužel nepoznala, musela schovávat na půdě za trámem malý pytlík s moukou, aby z ní mohla dětem, kterých bylo 5, uvařit trochu prachobyčejné řídké polévky. Jen tak její děti přežily. K jídlu nebylo maso, ani různé dobroty. Děti byly šťastné, když si mohly nasbírat spadaná jablíčka nebo hrušky (pláňata). Maminka měla štěstí, že v sousedství bydlela na statku její sestřenka, která jí občas dala něco na přilepšenou. Babička s maminkou i ostatními dětmi celé léto dřely na poli, aby bylo něco málo na živobytí a k přežití zimy. Vánoce se u nich neslavily, protože nebylo z čeho navážit a napéct dobroty. Až poněkud později si děti utrhlly větvičku smrku a chudě si ji ozdobily papírky, malými jablíčky a nasbíranými oříšky. Měly z toho velkou radost, i když dárky nedostávaly. Pro ně byl dárek, když jim maminka z brambor upekla placky a byly šťastné. Ty starší děti pomáhaly rodičům také tím, že se staraly o mladší sourozence. Nebylo výjimkou, když v rodině žilo 10 až 14 sourozenců, přestože to byly velmi chudé rodiny. Říkali si, že jejich největším bohatstvím jsou děti. Všichni drželi při

sobě, měli se rádi a přesto, že neměli kolikrát co do úst, bylo jim spolu dobře a vždy společně překonali všechna úskalí, která jim život přinesl. Ve svých 13 letech musela maminka jít do služby, aby pomohla rodičům živit rodinu. Dostala se do bohaté rodiny, kde musela vykonávat velmi těžkou práci. Drhnout dřevěnou podlahu, nosit kbelíky vody nebo prát hory prádla v neckách na valše. Brzy měla ruce do krve sedřené a popraskané. Když se na ni přišla její maminka po dvou měsících podívat, zhrozila se. Děvče bylo sedřené s krvavými rukama. Ihned ji vzala a odjela s ní domů. Za to jí ovšem panička nezaplatila ani korunu. Později maminka sloužila také, ale už jí nedávali tak těžkou práci a byli na ni hodnější.

Tatínek se narodil ještě před začátkem 1. světové války v chudé, ale krásné horské vesničce. Když mu byly 3 roky, musel jeho otec do války a jako legionář se dostal až do Ruska. Tam na tom byly lidé ještě hůř než u nás. Naši vojáci je učili hospodařit. Jak obdělávat pole, aby byla větší úroda. Například neuměli využít hnůj na pole jako hnojivo. Nechávali ho v chlévě a podestýlali tak dlouho, až bylo hnoje skoro po strop a dobytek se tam nemohl vejít, tak postavili nový chlév a ten starý nechali stát. Byli velice překvapeni, že se dá hnůj využít například pod brambory. Mysleli si, že ty brambory budou znehodnoceny, protože budou cítit hnojem. To mi vyprávěl můj děda, ale něco podobného se dělo na Ukrajině i jinde. Rusové nechtěli naše vojáky pustit domů, přestože válka už dávno skončila. Stále chtěli využívat jejich znalosti a vědomosti. Nakonec naši museli nepozorovaně utéct, aby se mohli vrátit domů ke svým rodinám. Ale to už bylo téměř rok po válce. A to ne, že by sedli na vlak a jeli, ale museli jít pěšky a trvalo jim to skoro 3 měsíce. Mezitím moje babička sama vychovávala 2 děti, pracovala s nimi na poli a starala se, aby je uživila. Bylo toho na ni moc, onemocněla a ve 33 letech zemřela. Tatínkovi bylo 13 let a jeho sestra byla o 3 roky mladší. Pak bylo dětem ouvej. Jejich otec byl na ně velmi tvrdý a přísný. Děti musely pracovat a nemohly odejít ani do školy, dokud nebylo vše hotovo. Ráno se musely postarat o krávu a teprve potom jim otec dovolil jít do školy. Dle vyprávění musely děti chodit i v zimě bosí, protože nebyly peníze na boty. V početné rodině byl třeba jenom jeden pár bot a ten si všechny děti půjčovaly. Můj tatínek mi vyprávěl, že si ho ve škole oblíbil jeho učitel a od něho jednou dostal boty a kabát. To byl pro tatínka veliký svátek. Měl obrovskou radost a nikdy

v životě na tento dar nezapomněl. Pamatuji se, že ještě při vzpomínce na tu dobu měl slzy v očích. Můj otec odjakživa miloval přírodu, také hezky kreslil a maloval. Jednou jsem našla jeho skicák z chlapeckých let. Byla tam většinou kresba tužkou a samá příroda, krajina, květiny, stromy. K malování se vrátil až v důchodovém věku a jeho obrázky visí dodnes v nejedné rodině. Rozdával je svým přátelům a známým. Také miloval muziku a naučil se hrát na kdejaký hudební nástroj. Jeho život ani v nejmenším nebyl lehký. Když vypukla 2. světová válka, byl ještě mladý a plný síly. Byl to velký vlastenec a chtěl také něco udělat pro svou vlast. Proto se rozhodl, že odejde na frontu bojovat proti fašistům. Jeho o dost mladší kamarád od sousedů nedal jinak, než že půjde s ním. Odešli tedy spolu. Bohužel byli po cestě vyzrazeni, chyceni a uvězněni v několika věznicích. Mimo jiné i v Brně na Špilberku asi 2 měsíce a nakonec se oba dostali do koncentračního tábora v Dachau, poblíž německého Mnichova, kde živořili dlouhých pět a půl roku až do konce války. Říkali tomu, že byli v ochranné vazbě na přeškolení. Na toto období otec nerad vzpomínal a nikdy o tom nechtěl vyprávět. Z té hrůzy a utrpení se mu ani nedivím. Po jeho smrti jsem našla jeho rukou sepsané vzpomínky na poslední dny v lágru, na osvobození a konec války.

Bylo tam tisíce lidí ze všech evropských států, kteří postupně přicházeli tak, jak jejich země nacisté zabírali. Samí nepřátelé říše. Tyto pro říši nebezpečné živly nacisté soustřeďovali v koncentračních táborech, kde je využívali jako lacinou pracovní sílu, tělesně i duševně je deptali a nakonec zlikvidovali. Ani jeden se neměl vrátit domů živý, proto se těmto místům také říkalo vyhlazovací tábory. Byli jsme bezbranní a bezmocní, přestali jsme být lidmi, stali jsme se jen evidenčními čísly. Zabíjením, mučením a trýzněním hladem snažili se zlomit vůli a odpor. To byl jediný způsob fašistické převýchovy. Stálé nervové vypětí, podvýchova, nejistota, zda se všichni vrátíme z práce, nebude-li někdo z nás ubit nebo vybrán na odstřelení. Někteří to nevydrželi a skočili do drátů nabitých elektrickým proudem, a tak ukončili své utrpení. Snad ještě ve větší míře působil hlad. Hladověli jsme léta, byli jsme tak zesláblí, že jsme nemohli udržet hlavu, stále nám klesala, oční víčka se neustále zavírala. Nebylo se co divit těm, kteří měli slabší vůli a sebeovládání, že když se jim naskytla příležitost, pásli se na trávě jako kozy, vyhrabávali z hnoje košťály od zelí, chytali

myši, krtky, slimáky a pojídali je. Toto se dělo na plantážích, kde jsem pracoval 2 roky. Bylo to jedno z nejhorších zabijáckých komand. V roce 1942 tam přijel transport, který byl na cestě 8 dní a nedostali nic jíst ani pít. Přijeli v uzavřených vagonech, dveře zabité hřebíky. Nejméně 1/3 jich byla mrtvá udušením, vysílením a umačkáním. Maso z nohou a rukou měli okousané od těch živých. Když to uviděl velitel lágru, dal se do cynického smíchu a říkal, jací jsou ti vězni dobytek. Ti ubožáci to udělali z hladu a žízně, proto je nazvali dobyt看em, co potom byli ti, kteří tuto hrůzu zavinili?

Když Hitler napadl Sovětský svaz, přišli do tábora i Rusové. Byli to lidé převážně mladí, urostlí, nebojácní, ale prostí. Kdo se s nimi skamarádil, rozdělili se i s tou poslední kůrkou chleba, ale kdo by je byl zradil, byli s ním nepřátelé na život a na smrt. Jestli se s vězni zacházelo zle, pak s Rusy ještě hůře. Byli vybírání na nejhorší práce, byli bití na každém kroku. Na odstřelení jich chodily celé transporty. V listopadu 1942 jich namátkou bylo zastřeleno 4000. Kde tehdy byla mezinárodní úmluva o vojenských zajatcích?

Češi jsou národ vzdělaný, národ muzikantů, a proto veselý. Když nám bylo nejhůř, nejvíce jsme zpívali. V porovnání s jinými národnostmi, z nichž téměř nikdo neznal cizí řeč, Češi naopak znali německy, někteří francouzsky, anglicky ap. Proto si Němci vybírali tlumočníky a pisáře do kanceláří z Čechů. V kanceláři měli možnost poslouchat rádio Moskvu nebo Londýn a pak nám večer v posteli podávali zprávu, jak stojí fronta. Od počátku jsme věřili ve vítězství. Velmi jsme se zlobili na západní spojence, na jejich falešnou a nečestnou politiku, protože otáleli s otevřením druhé fronty. Konečně přece jen museli tuto frontu otevřít, protože Rusové by byli Němce hnali přes Francii až do moře. Velký nervák jsme prožívali ještě před naším osvobozením. Himmler vydal rozkaz, že žádný vězeň nesmí být živý předán nepříteli. Celý tábor chtěli převést do Alp. V té době jsme museli být připraveni k nástupu se sbalenými dekami, jídelními miskami a lžícemi. Kdyby se nepodařilo vězně vyvést, celý tábor měli zapálit a všechny v něm postřílet a zničit. Kolem lágru již také byly rozestavěny dělostřelecké baterie. Přišel nezvyklý rozkaz, všichni nastoupit na apelplatz ne podle bloků, ale podle národností. Nikdo nevěděl, co

se bude dít. První odešli Němci a my ostatní jsme museli zpět do baráků, že se bude pokračovat druhý den. Jakmile Němci vyšli za město, vrhli se na esesmany, odzbrojili je a v Mnichově zorganizovali povstání. Esesmani však toto povstání zlikvidovali tím, že před sebou hnali ženy, aby na ně povstalci nemohli střílet. Druhý den byl opět nástup a vyšli Rusové. Celý transport byl za městem postřílen. V té době už jsme věděli, že se blíží konec. Utvořil se ze všech národností tajný mezinárodní výbor, který měl řídit další chod lágru, až esesmani utečou. My Češi jsme měli na starosti pozorovací a pořádkovou službu. Ve dne v noci jsme se po 2 hodinách střídali a sledovali jsme pohyb v sousedních kasárnách za dráty. Další transport vězňů se 2x vrátil, aniž by vyšel z města. Jakmile se transport objevil na silnici, hloubkaři začali střílet ne na vězně, ale na jejich doprovod. Ani příští den nemohli odejít. Dne 29. 4. 1945 v 17,30 hodin jsme byli osvobozeni. Spojenecká vojska tehdy už stála blízko a dostali zprávu, že v lágru se něco děje, proto se rozhodli k okamžitému útoku a v 17,30 už byli v táboře. To jsme poprvé viděli americké vojáky. Osvobodila nás mezinárodní brigáda, ve které byli Češi, Slováci, Poláci, Francouzi ap. Tu radost z osvobození po tolikaletém utrpení si nikdo nedovede představit. Hned se vyvěsily na hlavní věži prapory všech národů, nevím, kde je vzali, a už byly připraveny. Hned jsme vyfasovali čtvrtku velkého chleba a 1 kg masovou konzervu. A to byla velká chyba. Ti, kteří se i přes vzájemné upozorňování neovládli a snědli to najednou, přišli o život zbytečně na samý konec války. Organismus si nedokázal poradit s takovým množstvím jídla po dlouholetém hladovění, popraskala jim střeva a oni zemřeli. Protože se v táboře vyskytl břišní i skvrnitý tyfus, měli jsme být ještě měsíc v karanténě. Blížil se 1. máj 1945. Na apelplatze vyhrávala dechovka české Kmochovy pochody, mluvili řečníci, všichni jásali. V Čechách se ještě bojovalo, v Praze bylo povstání. Na vlastní uši jsme slyšeli v rádiu, jak Praha volala o pomoc. Vyslali jsme k americkému velitelství požadavek, aby nás letadly dopravili do Prahy, že jim půjdeme na pomoc. Náš požadavek byl zamítnut, protože musíme být v karanténě a v Praze, že si poradí sami. Věděli jsme, že Američané jsou u Plzně a Praze na pomoc nejdou. Měli jsme na ně proto vztek. Jak to jen dopadne. Rusové jsou ještě daleko, někde u Berlína. Druhý den jsme však slyšeli hlásit, že ruské tanky jsou již v Praze. Nemohli jsme pochopit, kde se tam tak najednou vzali. Ulevilo se nám. Němci kapitulovali, byl podepsán mír a po 3 týdnech

karantény nám bylo oznámeno, že pojedeme domů, že nás auty odvezou do Plzně a tam, že musíme nějakou dobu zůstat v ošetřování. 21. 5. 1945 v 8 hodin ráno vyjel první transport 40 aut (asi 1000 lidí) a vyjeli jsme přes rozbitý Mnichov k českým hranicím. U Železné Rudy jsme zastavili na hranicích, nejstarší z transportu 75letý Josef Truhlář, tehdejší starosta obce sokolské pronesl krátkou dojemnou řeč a zazpívali jsme naši hymnu. Všichni jsme slzeli a nikdo se za to nestyděl, vždyť se vraceli ztracení synové do své drahé vlasti. Radostí jsme líbali naši milovanou zem. Cestou nám mávaly na uvítanou zástupy lidí. V Plzni pro nás v nemocnici nebylo místo, jedeme tedy do Prahy, ale tam to bylo to samé. Rozjeli jsme se proto každý domů. V Praze jsem poprvé uviděl sovětské vojáky. Ti byli také ještě v mé rodné vesnici. Chystali se jet domů. Unavení, zaprášení, ale šťastní z vítězství. Vždyť nebýt jich, nebylo by dnes České republiky. Když projížděla sovětská kolona naší obcí, domluvili jsme se, že jim zahrajeme s naší malou kapelou, že si mohou i zatančit, protože v armádě měly také dívky, ale oni netancovali. Posedali si na židle jako při koncertu a poslouchali. Jeden z nich nám dokonce zazpíval několik jejich písní, pak se zvedli, poděkovali, rozloučili se a odešli.

Stanislava Plocová

Vzpomínky pana Miroslava Budiny

Narodil se v Zábřehu v roce 1938. Když mu byly 3 roky, přestěhovali se jeho rodiče do Tatenice na čp. 205. Tento dům tehdy patřil k rychtě. Bydleli zde ještě společně s původními německými obyvateli a bez problému se spolu shodli. Na konci války se u nich schovávali další místní Němci, báli se Rusů, že jim ublíží. V roce 1945 přijeli do Tatenice ruští Kozáci, všichni na koních, žádná pěchota. Bylo jich tisíce. Na voze měli těžký kulomet, tím mířili dopředu mezi koně, druhý voják seděl na voze a mířil samopalem dozadu. To ještě Němci nebyli odsunuti. Vyhrožovali lidem, pokud proti nim padne jediný výstřel, srovnají celou obec se zemí. Protože na domku Budinových už visela naše vlajka, zastavil zde velitel Kozáků a doporučil mamince, která uměla trochu německy, aby si vzala bílý prapor, sedla s nimi na vůz a vyzývala Němce, aby nestříleli, že jim nikdo neublíží. Maminka vzala s sebou na vůz své 2 mladší děti Mirka

a Zdenku a do tlampače křičela, aby se nestřílelo, jinak všichni zemřou. Tak se také stalo. Nevyšel jediný výstřel, přitom v obci bylo tolik esesmanů, kteří utekli z ruské fronty. Rusové zastřelili pouze jednoho SAmána z horního obchodu, který se tak bál, že se dal na útěk a na výzvy nezastavil. Byl zastřelen u kříže Kalvárie naproti Elnerovým na horním konci obce.

Budinovi soukromě hospodařili s koněm na svých polích. V roce 1956 bylo v Tatenici založeno JZD. Rodiče se rozhodli, že do JZD vstoupí, odpracují si tu 8 hodin a nebudou se muset už tolik dřít, jako dříve. Zúrodněná a obdělaná pole si JZD vzalo a jako záhumenku rodina dostala políčka po rychtářovi plná kopřiv a bodláků, několik let neobdělávaná. Protože měli svého koně Bubika, jediné s ním chtěl Mirek pracovat v JZD, jinak ne. Po jedné neshodě s předsedou se rozhodl, že uteče pryč z obce. Odešel s několika kamarády do jedné vsi u Rýmařova, kde žili. Asi po půl roce se prořekl jednomu starému člověku, že utekl z JZD. Netušil, že to je pomocník SNB a že ho udá. Příslušníci SNB si pro něho přijeli a zavezli ho do Bruntálu, kde sepsali protokol. Mohli ho hned poslat do Ústí nad Orlicí, ale neudělali to. Využili jeho znalostí s koňmi a poslali ho do Slezského Kočova, kde měli zlé a nevladatelné koně, aby je zkrotil. Ty koně viděl jen jedno odpoledne a hned věděl, že je zvládne. Pak se sešel s jedním vojenským hajným, který si stěžoval, že v lese je tolik dřeva a on nemá kočího, který by dřevo odvážel. Slovo dalo slovo a pan Budina u něho pracoval 2 roky. Pak se vrátil do Tatenice, ale u SNB byl stále veden jako nebezpečný a protisocialistický živel. Jednou si ho pozvali do Lanškrouna na SNB k výslechu. Jeho matka jela s ním, byla to velmi rázná a nebojácná žena. Po dlouhém vyslýchání to nevydržela a vtrhla do kanceláře, aby už Mirka nechali být. Ve vzteku shodila ze stolu položenou čepici příslušníka a ejhle, pod ní byla schovaná nabitá pistole. Jak jim paní Budinová sprostě vynadala, to si za rámeček nedali. Později tuto událost vyprávěla své sousedce paní Bartákové. Ta nelenila a napsala dopis na prezidentskou kancelář, jakým způsobem zde zacházejí s mladými lidmi, kteří odejdou z JZD a chtějí pracovat jinde. Následně přišel příkaz, aby byl soudruh Miroslav Budina ihned propuštěn z JZD a víc nesmí být pronásledován. Od té doby už měl klid, nemusel se schovávat a žil si život podle svého. Byl silný, pracovitý a žádné práce se nebál. Mnoho let potom pracoval u Českých drah. V pozdější době byl také členem hasičů.

Když zatáhl ručně koš, ostatní ho ani klíčem nemohli odšroubovat. Takovou měl sílu.

Pamětníci si jistě vzpomenou na malý nenápadný pomníček pod lesíkem u křižovatky na Hoštejn. Tento pomníček s křížkem zde byl po mnoho let, ale nikdo nevěděl, kdo je zde vlastně pochovaný. Lidé se domnívali, že se jednalo o některého ze zemřelých vězňů, vyhozeného z vlaku, jak to Němci dělávali za války, ale z vlaku prý vyhazovali pouze Židy. To jsem se dozvěděla také od pana Budiny. Vyprávěl mi, že na konci války stál na trati v Tatenici vlak, co převážel barely s lihem do Prahy. Vlak byl hlídán našimi vojáky. Při osvobození, jak již bylo zmíněno dříve, bylo v Tatenici plno Kozáků. Jeden z nich střelil do barelu, aby líh vytékal a vojáci se mohli napít. Když už byl opilý, začal z frajeřiny manipulovat s granátem a ten mu v ruce vybuchl. Tento ruský voják byl pochovaný právě u tohoto lesíku a ten pomníček patřil jemu. Dnes už je zde jenom nenápadný, mechem porostlý kámen, který stěží najdete.

Vzpomínka pana Miroslava Špalka

Není snad v okolí nikoho, kdo by neznal krutý válečný příběh, který se odehrál za 2. světové války na nedalekém Lázků. Bylo zde organizováno ilegální odbojové hnutí. Lesy kolem vrchu Lázek poskytovaly útočiště partyzánům. Protože se gestapu nedařilo toto hnutí potříti, poslali do obce několik špiclů přestrojených na oko za montéry. Podařilo se jim získat důvěru okresního cestáře Josefa Kesselgrubera z Cotkyně a jeho 18letého syna Svatoslava. Ti o celém hnutí věděli a nosili bojovníkům do lesa jídlo a zprávy. Oba byli zatčeni a s nimi i hajný z Hoštejna Jan Bartoš, který také podporoval partyzány. Po třítydenním věznění a týrání nikoho nevyzradili a volili raději smrt. Dne 5.10.1944 byli tito 3 vlastenci pod Lázkem oběšeni. Místo bylo úmyslně vybráno takové, aby jim zvýšili utrpení pohledem na rodnou vesnici a nedaleké okolí. Jejich spoluobčané byli přinuceni se na tuto popravu dívat pro výstrahu. Na tuto událost navazuje emotivní zážitek pana Miroslava Špalka, který se v květnu roku 1945 na výzvu dobrovolně přihlásil na vojnu. Byl přidělen k dělostřelectvu do Olomouce a později převelen do Opavy. Jeho útvár byl určen k pomoci při odsunu Němců. Jednou se služebně s kolegy nacházeli v budově soudu v Opavě.

Shodou okolností se právě v tu dobu na nádvoří soudu konal rozsudek smrti. Vojáci nevěděli, o koho jde a proč je odsouzen, ale byli zvědaví. Protože nádvoří bylo hlídané a nikdo cizí tam nesměl, našli si nenápadné místo u okna v budově soudu, odkud vše mohli nepozorovaně sledovat. Odsouzeného přivedli se spoutanýma rukama, byl klidný. Když soudce četl rozsudek, pan Špalek s překvapením zjistil, že se jednalo o člověka, který zavinil smrt otce a syna Kesselgruberových a hajného Bartoše a za to byl odsouzen k smrti. Odsouzeného kat se dvěma pomocníky vyvedl po schůdkách k šibenici a na pokyn soudce vykonali popravu. Pacholci ještě hodnou chvíli tělo drželi, aby si byli jisti, že je opravdu konec. Tato příhoda byla pro přihlížející velmi silná a emotivní a nelze na ni nikdy zapomenout.

Ochotnické divadlo v Tatenici

Po 2. světové válce byli lidé vyčerpaní fašistickým útlakem, proto se vši silou snažili vybudovat a zvelebit si své nové příbytky. Přes veškerou tvrdou práci si našli čas na zábavu, mezi kterou mimo jiné patřilo i ochotnické divadlo. Zapojila se celá řada občanů. Nastudovali divadelní hry Noc na Karlštejně, Vojnarku, Strakonického dudáka, Loupežníka, 100 dukátů pro Juana, později Lucernu a další hry. Zpočátku hráli pod patronací farní charity, později pod Osvětovou besedou Tatenice. Občané hráli s velkým zaujetím a často zažívali komické situace. Například při hře Hrátky s čertem vystoupil na jeviště anděl, který měl být bosý, ale pod dlouhou košilkou měl polobotky s barevnými ponožkami a navíc měl na chlupaté ruce hodinky. Prostě moderní anděl. Stále bylo veselo. Hrál se na zámečku ve společenském sále, kde bylo jeviště s nápovědní budkou a s červenou sametovou oponou. Kulisy si občané vyráběli sami. Většinou je maloval, včetně plakátů, pan Polášek a pan Šimečka. Na sále se topilo ve velkých litinových kamnech, ze kterých sálalo teplo. Protože sál byl v patře, chodilo se tam ze dvora po dřevěných schodech. Na nádvoří byly 2 suché záchody. V místech, kde dnes jsou arkádová okna, byla dřevěná pavlač a za ní větší místnost, kterou v 60. letech využívala škola jako dílny. V prostorách dnešní obřadní síně bylo za války pohostinství, kde prý stála hrací skříň (orchestrion). Později zde byla školní jídelna. Bývalé kuchařky paní Rozsypalová a paní Krejčová vyprávěly, že do práce chodily už ve

4 hodiny ráno, aby zatopily v kamnech. Voda byla v zimě v hrncích zamrzlá a dlouho trvalo, než se vše rozehrálo. Přes to všechno nezapomenu na to, jak nám ve školní jídelně chutnalo. Vždy jsme si mohli říct, kolik chceme knedlíků. Nebyl problém jich sníst i 10. Pravidelně jsme pomáhali umývat a utírat nádobí. Ale vraťme se k divadlu. Divadelní představení se hrála velmi často. Téměř každý rok se secvičilo jedno a mimo to se hrály pamflety. Televize tehdy ještě nebyla, tak se lidé bavili a odreagovali tímto způsobem. Bylo to moc krásné. Poslední hry v Tatenici nastudovali žáci ZŠ pod vedením učitele Václava Jakšla. V roce 1969 se hrála „Sněhurka, 7 trpaslíků a zvířátka“ a rok na to „Sněhová královna“. Tato dětská představení měla velký úspěch a malí herci za odměnu jeli za vybrané peníze do Národního divadla v Praze.

Každou kulturní akci v Tatenici doprovázela šestičlenná hudební skupina pod patronací Osvětové besedy. Kapela se dala dohromady někdy v padesátých letech a hrála po mnoho let. Když byla jakákoliv akce pro děti, jako např. lampionový průvod nebo Dětský den apod., vždy hráli bez nároku na honorář celé odpoledne zdarma. V 60. letech v televizi běžel oblíbený písničkový pořad „Babiččina krabička“ a tehdy si tuto kapelu občané sami pojmenovali „Tatenická krabička“. Hráli lidové písničky, ale i populární hudbu k tanci i poslechu. Byla velmi oblíbená a občané za ni byli rádi.

Kapela „Tatenická krabička“

DIVADELNÍ SOUBOR OSVĚTOVÉ BESEDY TATENICE
 SEHRAJE DNE 6. PROSINCE o 20 hod. A 7. PROSINCE o 14 a 20 hod.
 V SÁLE NA ZÁMEČKU DIV. HRU OD J.K. TYLA

STRAKONICKÝ DUDÁK

REŽIE : JAROSLAV HOLUB.

HUDBU ŘÍDÍ V. FETTR   VYPRAVA : POLÁŠEK B.

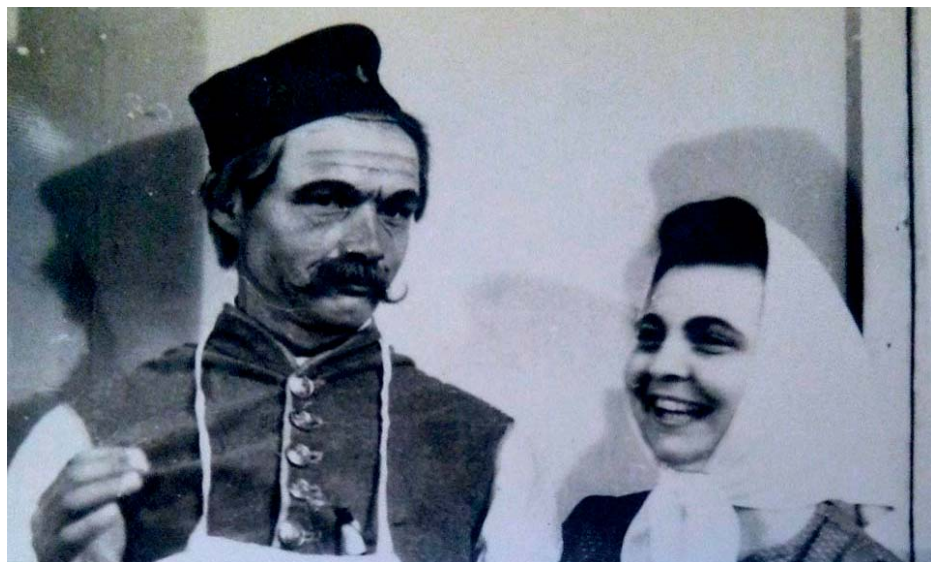
HRÁJÍ :

NOVOTNÁ HEL.	SCHREIBER
HAITHARDOVA ANNA	AMBROŽ MILAN
ROZSPÁLOVA ANNA	ZEMÁNEK FRANT.
MARTINÁKOVA JIŘIHA	NOVOTNÝ JOSEF
ŠIMEČKOVA ANEŠKA	SÁNDERA JOSEF
KUBICKOVA	HLÁVKA BOH.
EINEROVA	ELNER
LEŠNÍ PANNY	

ZAČÁTEK PŘESNĚ VE STANOVENOU DOBU

25 - 20 - 10 Kčs   PŘEDPRODEJ VSTUPENEK NA POŠT. ÚŘADĚ V TATENICI

Plakát Strakonický dudák

Divadelní představení Strakonický dudák

Divadelní představení Strakonický dudák

Divadelní představení Strakonický dudák

FARNÍ CHARITA V TATENICÍCH NA „ZÁMEČKU“

SENRAJE VE DNECH: V SOBOTU 11. BŘEZNA 1950 PŘESNĚ O 1^h8. HODINĚ VEČER
V NEDĚLI 12. BŘEZNA 1950 PŘESNĚ O 1^h3. A O 1^h8. HODINĚ

VOJNARKA

VÝPRavnÉ DRAMA OD ALOISE JIRÁSKA O ČTYŘECH JEDNÁNÍCH (V NÁRODNÍCH KROJÍCH.)

OSOBY A OBSAZENÍ: VOJNARKA: PÍ NOVOTNÁ ANTONÍN: P. WEBER.
JENÍK : JEJÍ SYNÁČEK
VOJNAR : P. ŠANDERA
HRUŠKA : P. SCHREIBER
HOSPODSKÁ: PÍ VALENTOVÁ
MARTIN: P. DOBĚŠ
BĚTKA: PÍ ŠIMEČKOVÁ
HAVLOVÁ: PÍ PAVLOVÁ
DRTINA: P. RŮŽIČKA
BROŽEK: P. ŠIMEČKA
MARIANKA: SL. THUNOVÁ

REŽIE: SPOLEČNÁ. SCÉNA: ŠIMEČKA-SCHREIBER. HUDBA ZA SCÉNOU: RŮŽIČKA-ŠIMEČKA.

VSTUPNÉ: Kčs 20^{.-}, 15^{.-}. PŘEDPRODEJ VSTUPENEK U P. HAMPLA, HOLIČE. ZVE CHARITA.

3703778* Duseňská, Terkaand, kulturní Záhřeb

Divadelní představení Vojnarka

Divadelní představení

Divadelní představení

Závěr

Obec Tatenice byla vždy okrajovou částí nějakého vyššího územně správního celku. V minulosti patřila na Moravu (až do roku 1960 k okresu Zábřeh), nyní patří ke kraji Pardubickému. Její charakter značně ovlivnil odsun Němců po 2. světové válce, protože do roku 1945 to byla obec čistě německá. Po vydání Benešových dekretů se musela drtivá většina občanů vystěhovat a do prázdných domů přišli noví lidé z různých koutů nejen naší vlasti. S odchodem Němců se rozpadla společnost, která prošla dlouhodobým vývojem několika staletí, s Němci odešla i většina zvyků a starých lidových tradic naší obce. Různorodost nově příchozích obyvatel působila v počátcích problém. Trvalo delší dobu, než si na sebe zvykli a začali se vzájemně tolerovat. Byla nastartována nová etapa dějin jedné obce v údolí Moravské Sázavy.

Dnes je Tatenice obcí pěkně udržovanou a upravenou. Je obklopena krásnou přírodou, hlubokými lesy a rozlehlými poli. Nevýhodou zůstává málo pracovních příležitostí.

Každá obec má své zajímavosti ať už historické, technické, kulturní či přírodní. V každé, i v té nejzapadlejší vesničce, žijí různí lidé, kteří vytváří její jedinečný charakter. Byla by škoda nezaznamenávat pozoruhodné události, které mají vliv na běh osudu celého kraje.

Vydala: Obec Tatenice

Literatura:

Jan Březina: Zábřežsko v období feudalismu do roku 1848 (zaniklé obce)

Kronika obce Tatenice, kronika TJ Sokol Tatenice, kronika ZŠ Tatenice
studentská práce Jitky Šumové

historie SDH Tatenice, historie MS LUK Tatenice

Texty: Stanislava Plocová

Grafická úprava: Mgr. Petr Vitásek

Jazyková úprava: PhDr. Jana Žáková, Mgr. Michal Oblouk

Tisk: TG TISK s.r.o., Lanškroun

Fotografie: archiv obce, František Thun

Náklad: 400 kusů

2017